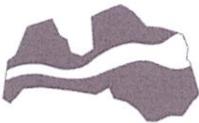

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N ē

Limbažu vidusskolas

karjeras izglītības programma

1.-12.klasei

Limbaži

2021

SATURS

1. KARJERAS IZGLĪTĪBAS (KI) RAKSTUROJUMS	3
2. KARJERAS IZGLĪTĪBAS MĒRĶIS UN UZDEVUMI.....	6
3. KARJERAS VADĪBAS PRASMES UN SADARBĪBA	7
4. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS REALIZĒŠANĀ SASNIEDZAMAIS REZULTĀTS11	
5. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PLĀNOŠANA	18
6. KARJERAS IZGLĪTĪBAS SATURS.....	27
6.1 KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS PLĀNS STUNDĀS.....	28
6.2 KI INTEGRĀCIJA MĀCĪBU PRIEKŠMETU STUNDĀS KOMPETENCĒS BALSTĪTĀ PEEJĀ	36
6.3 CAURVIJU PRASMES MĀCĪBU SATURĀ KOMPETENCĒS BALSTĪTĀ PEEJĀ	42
7. KARJERAS IZGLĪTĪBAS VĒRTĒŠANA	44
8. KARJERAS IZLĪTĪBĀ IZMANTOJAMĀS METODES.....	47
9. KI ĪSTENOŠANAI IETEICAMĀ LITERATŪRA	49

1. KARJERAS IZGLĪTĪBAS (KI) RAKSTUROJUMS

Mūsdienās karjeras jēdziena saturs ir ievērojami paplašinājies. 21.gadsimta sabiedriskajā dzīvē un darba tirgū notiek dažādas pārmaiņas. Ja sākotnēji jēdzienu *karjera* skaidroja un asociēja ar sekmīgu darbošanos kādā profesionālajā jomā, kurā ir iespējama izvirzīšanās, slavas un popularitātes sasniegšana, tad tagad termins —*karjera* ir jāsaprot ne vien kā izaugsme profesionālajā jomā, bet arī kā likumsakarīga personības izaugsme un nodarbošanās secīga maiņa visas dzīves garumā. Izmaiņas notiek sociāli ekonomiskajā jomā, tehnoloģiju attīstībā, darba tirgus struktūrā, izglītības politikā, globalizācijā. Tas viss ietekmē paradigmas maiņu izglītības politikā.

Šobrīd Valsts izglītības saturs centrs (VISC) īsteno valdības un Izglītības un zinātnes ministrijas rosinātu politikas iniciatīvu ar Eiropas Savienības struktūrfondu atbalstu, lai piecu gadu laikā izstrādātu, aprobētu un pēctecīgi ieviestu tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācībām, kas skolēnos attīstītu dzīvei 21. gadsimtā svarīgas zināšanas, prasmes un ieradumus, kas balstīti vērtībās, citiem vārdiem, lietpratību, darbojoties reālajai dzīvei maksimāli pietuvinātās situācijās. Latvijā notiek mācību saturs un pieejas pilnveide. Ja turpmāk vēlamies dzīvot attīstītā sabiedrībā, mūsdienu bēniem ir jāiemācās dzīvot pasaulē, kas nepārtraukti mainās, un nākotnē jābūt gataviem radīt līdz tam nepieredzētu ekonomisko, politisko, sociālo un kultūras vidi.

Kompetencēs balstītā izglītībā skolēns tiek virzīts no zinātniskā mācību satura apguves uz praktisku pielietojamību, tiek izmantota skolēna pašpriedze, saturs tiek apgūts starpdisciplinārā un integrētā pieejā. Kompetenču pieejā pamatotā izglītībā vairāk tiek atvēlēts laiks prasmju apgūšanai.

Skolēnu karjeras vadības prasmju veidošanās notiek kompetencēs pamatotas karjeras izglītības apguves procesā.

Skolā tiek īstenots Eiropas Sociālā fonda projekts Nr.8.3.5.0/16/I/001 „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs”, tā mērķis ir nodrošināt karjeras vadību prasmju apguvi, veidot izpratni par tālākās izglītības ceļiem un izvēli, informētību, motivēt profesiju izvēlēties atbilstoši savām spējām, interesēm un sabiedrības, darba tirgus piedāvājumam un pieprasījumam.

Karjera ir personības mērķtiecīgs, jēgpilns visas dzīves gājums, kurā summējas visas individuālā dzīves lomas, brīvā laika aktivitātes, mācības un darbs. Tā ir cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izaugsmei visa mūža garumā.

Karjeras attīstība ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības process mūža garumā. Tas ir nepārtrauks process, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi, un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju

Karjeras izglītība ir plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā; sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasaulli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošinātu efektīvu dalību darba dzīvē.

Karjeras attīstības atbalsts ir pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu. Plānojot savu personīgo dzīvi, veidojot profesionālo karjeru un izvēloties profesiju, ir svarīgi saprast— ko cilvēks pats **GRIB**, **VAR**, ko **VAJAG** sabiedrībai.

GRIBU — tās ir cilvēka intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē un darbā. Iespējams, ka, nosaucot visas savas intereses, vēlmes, nodarbošanos, kas saista, patīk un ko gribētos darīt, būtu ļoti garš saraksts. Daudziem izglītojamajiem ir plašs interešu loks, un ir visai grūti izšķirties, kuru no savām interesēm izvēlēties profesionālajai realizācijai, bet ko atstāt kā vaļasprieku. Pieņemot lēmumu, nepieciešams izzināt potenciālās darbības virziena/profesijas saturu darba pienākumus un apstākļus.

VARU — tās ir cilvēka prasmes, zināšanas, spējas, īpašības, stiprās puses, kā arī veselības stāvoklis, — visas profesionāli nozīmīgās īpašības. Kad ir noskaidrotas profesionālās intereses,

svarīgi saprast, vai indivīdam piemīt šīm interesēm atbilstošas spējas. Spējas vispilnīgāk atklājas un attīstās tieši darbībā — mācībās vai jau praktiskajā darbā.

VAJAG – tās ir profesijas un kompetences, kas konkrētajā vietā un laikā darba tirgū ir pieprasītas, tātad – kādi speciālisti un kādas kompetences ir nepieciešamas tagad un tuvākajā nākotnē; tāpēc, izglītojamajam izvēloties izglītības virzienu, ir jāuzzina, kādas zināšanas un prasmes (kompetences) var apgūt mācoties/ studējot vienā vai otrā programmā arodskolā, tehnikumā, koledžā, augstskolā, kuru piedāvā izglītības iestādes. Jāapzinās, ka mainās pašas profesijas, to satura un attiecīgi arī kompetences konkrēto darba uzdevumu veikšanai, Tāpēc ir jābūt gatavam arī turpināt mācīties. Pašiem jāpilnveido savu garīgo pasauli un vidi sabiedrībā. Ikvienam cilvēkam ārpus darba un ārpus ģimenes ir nepieciešams laiks, kuru veltīt sevis bagātināšanai, pilnveidošanai un attīstībai.

Karjeras izglītības programmas normatīvais pamats veidots pamatojoties uz LR izglītības politikas un normatīvajiem dokumentiem:

- **Latvijas Republikas Izglītības likums** (1998), ar grozījumiem 2013.gadā, kad likumā iekļauti un definēti ar karjeru saistītie pamatlēdzieni: “karjera”, “karjeras izglītība” un “Karjeras attīstības atbalsts”, kā arī noteikta pašvaldības atbildība par bērnu un jauniešu karjeras izglītības nodrošināšanu savā teritorijā (sk. <https://m.likumi.lv/doc.php?id=50759>);

Izglītības likumā ietvertie nosacījumi:

17.pants. Pašvaldību kompetence izglītībā.

(3) Republikas pilsētas pašvaldība un novada pašvaldība (5) nodrošina bērnu un jauniešu karjeras izglītību.

30.pants. Izglītības iestādes vadītājs.

(3¹) Izglītības iestādes vadītājam ir pienākums nodrošināt izglītības iestādē piekļuvi bibliotekārajiem, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumiem.

55.pants. Izglītojamā tiesības.

Izglītojamajam ir tiesības (3) (...) saņemt bibliotekāros, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumus.

Izglītības likuma grozījumos (2013) ietverta **Karjeras izglītības terminoloģija**, papildinot 12.pantu ar jauniem punktiem šādā redakcijā:

(12¹) **karjera** – izglītības, darba un privātās dzīves mijiedarbība cilvēka mūža laikā;

(12²) **karjeras izglītība** – izglītības procesā integrēti pasākumi, lai nodrošinātu izglītojamo karjeras vadības prasmju apguvi un attīstīšanu, kas ietver savu interešu, spēju un iespēju apzināšanos tālākās izglītības un profesionālās karjeras virziena izvēlei;

(12³) **karjeras attīstības atbalsts** – pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu.

- Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartiem;
- Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un valsts pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem;
- **MK noteikumi Nr.831** (2016). *Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas Izglītības likumā noteiktās institūcijas, vispārējās un profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts augstskolu, vidējās izglītības iestāžu, valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību*, kuros minēts, ka izglītības iestāžu akreditācijas procesā tiek vērtēts arī **atbalsts izglītojamajiem karjeras izglītībā** (22.4.4.pants), un paredzēta karjeras izglītības pašnovērtējuma iekļaušana izglītības iestādes pašnovērtējuma ziņojumā (sk. <https://m.likumi.lv/doc.php?id=287602>);
- **MK noteikumi Nr.264** (2017). *Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām*, kuros iekļauti **pedagoga karjeras konsultanta profesionālās darbības pamatuzdevumi** un kvalifikācijas pamatprasības (sk. <https://m.likumi.lv/doc.php?id=291004>);
- **Klases stundu programmas paraugs** (VISC, 2016);

- **Karjeras izglītības paraugprogramma** (RIIMC, 2011);
- **Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs vispārējās vidējās izglītības iestādēm** (VIAA, 2019);
- **Pedagoga karjeras konsultanta profesijas standarts** (2014);
- **Karjeras konsultanta profesijas standarts** (2011).
- **Izglītības kvalitātes valsts dienesta iekšējos noteikumos Nr.17 (2017). Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodika** nosaka akreditācijas procesā izvērtēt šādus jautājumus:
 - vai izglītības iestādē ir izstrādāta **karjeras izglītības programma**;
 - vai izglītības iestādē ir **pieejams pedagogs karjeras konsultants** un skolēniem tiek nodrošinātas individuālās un grupu karjeras **konsultācijas**;
 - vai karjeras izglītības pasākumu koordinēšanai ir **izvēlēts atbildīgais darbinieks** un ir noteikta pedagoģiskā personāla atbildības sadale karjeras izglītības īstenošanā;
 - **kā** izglītības iestādes **pedagoģiskais personāls** iesaistās karjeras izglītības īstenošanā;
 - vai izglītības iestādē **ir pieejama aktuāla informācija**, arī **e-formā**, par īstenotajām izglītības programmām, to skaitā par karjeras izglītības programmu;
 - vai **skolēniem ir nodrošināti** brīvi pieejami **daudzveidīgi informatīvie karjeras resursi**, to skaitā par tālākizglītības iespējām vidējās profesionālajās un augstākajās izglītības iestādēs un to piedāvātajām izglītības programmām; par “darba pasaules” daudzveidību, tās attīstības tendencēm un dažādām profesijām;
 - vai izglītības iestāde **organizē karjeras izglītības pasākumus**, arī meistarklases, **kopā ar dažādu profesiju pārstāvjiem, sociālajiem partneriem, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, absolventiem un vecākiem**;
 - vai izglītības iestādes **e-vidē** karjeras izglītības process tiek **regulāri aktualizēts** atbilstoši reālajai situācijai;
 - vai izglītības iestāde **organizē** informatīvos **pasākumus** izglītības iestādes **potenciālajiem skolēniem**, viņu vecākiem;
 - vai izglītības iestādē tiek **apkopota un analizēta informācija** par absolventu turpmākajām izglītības vai profesionālā darba gaitām.

Karjeras izglītības satura realizēšanas aspekti:

- pašizziņa skolēnu vajadzību, dotumu, talantu, interešu, vērtību, prasmju un spēju noteikšanā;
- pašvērtējums skolēna iespēju un priekšrocību apzināšanā;
- skolēnu individuālo spēju attīstīšana;
- ievērotas vecumgrupu intereses un vajadzības;
- dažādu profesiju, darba pasaules, darba tirgus izpēte;
- turpmākās izglītības iespēju izpēte, respektējot zināšanas un apgūtās kompetences;
- karjeras informācijas resursu iegūšana un izmantošana;
- karjeras plānošana un plāna īstenošana;
- karjeras konsultēšana, grupu nodarbības;
- apgūt karjeras izglītību kompetenču pieejā;
- individuālās konsultācijas, atbalsta sniegšana skolēnam.

Karjeras izglītības apguves veiksmīgs rezultāts orientēts uz to, lai cilvēks spētu sekmīgi iekļauties 21.gadsimta darba tirgū un prastu vadīt un attīstīt savu karjeru mūža garumā.

2. KARJERAS IZGLĪTĪBAS MĒRKIS UN UZDEVUMI

Karjeras izglītības mērkis ir organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu, kas orientēts uz skolēna personības izzināšanu, viņa interešu, dotumu, prasmju un vērtību atklāšanu tā, lai skolēns, pazīstot sevi, spētu patstāvīgi veidot, vadīt un attīstīt savu karjeru, pieņemt lēmumus karjeras plānošanā un tos realizēt.

Karjeras izglītība ir harmoniski jāintegrē visā izglītības procesā, nodrošināt plānotu un pēctecīgu pasākumu kompleksu, kas palīdzētu jauniešiem noteikt savas karjeras izglītības vajadzības, apzināti izvēlēties līdzekļus savas karjeras plānošanai nevis epizodiski, bet sistemātiski, attīstot caurviju prasmes.

Karjeras izglītības uzdevumi

1. Palīdzēt skolēniem pilnveidot sevi:

- izprast sevi un novērtēt savas stiprās un vājās puses,
- izveidot elastīgu skatījumu uz dzīvi un reālistiskas gaidas attiecībā uz savu karjeru,
- attīstīt prasmes un attieksmes, kas palīdzēs veidot karjeru, piemēram, pašsapziņa, pašpalāvība, spēja “*sevi pasniegt*”, prasme prezentēt savu veikumu, mērķu izvirzīšana un darbības plānošana mācību un personīgajā dzīvē,
- analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus.

2. Motivēt un palīdzēt izpētīt dažādas karjeras iespējas:

- izprast izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeru attīstību,
- izpētīt dažādas karjeras un iespējas to veidošanai,
- izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences,
- salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai/mācībām/studijām,
- piedalīties darba izmēģinājumos,
- uzzināt, kur un kā iegūt vajadzīgo informāciju, resursus un palīdzību,
- gatavoties pārejai no mācībām uz darba dzīvi vai uz tālākām mācībām/citu darbu,
- izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības,
- uzzināt, kādas prasības izvirza darba devēji, kādas prasmes un personīgās īpašības palīdz noturēties darba tirgū.

3. Palīdzēt plānot un vadīt savu karjeru:

- apgūt karjeras vadības prasmes,
- noteikt savas attīstības vajadzības,
- pilnveidot savas zināšanas un prasmes,
- apzināties informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas,
- veidot savu personīgās karjeras plānu,
- attīstīt pieņemto personīgo lēmumu plānu īstenošanas prasmes,
- veidot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

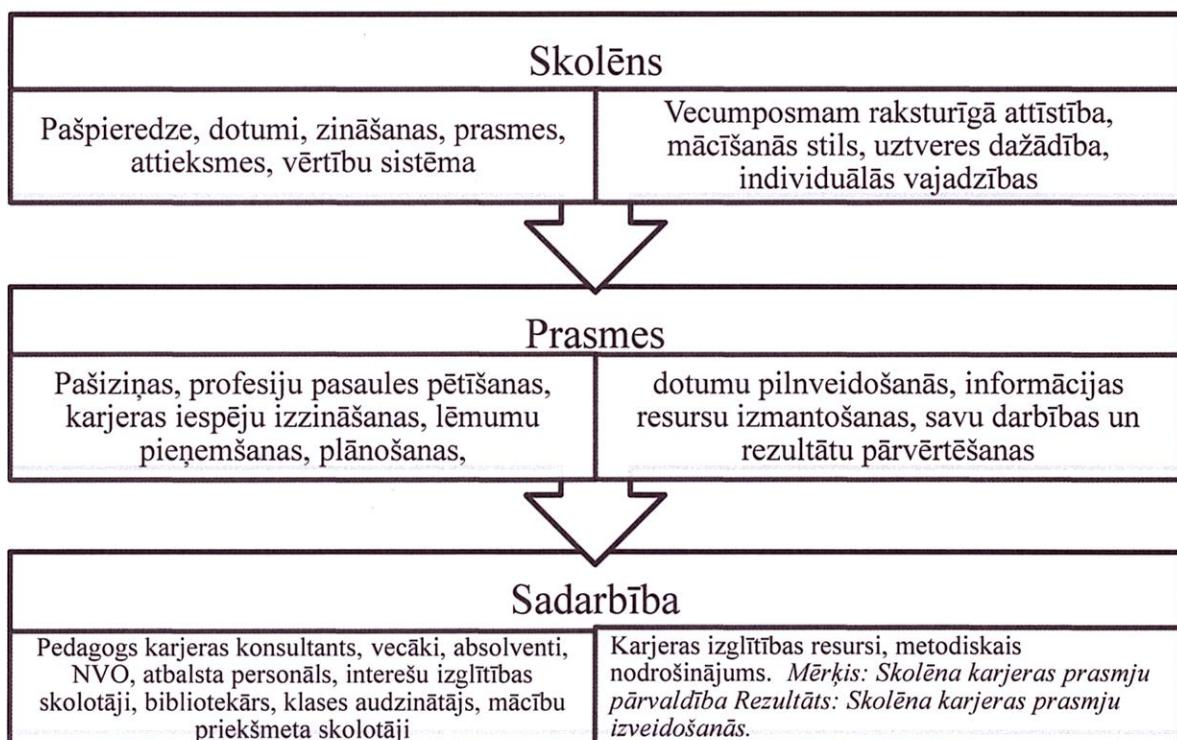
3. KARJERAS VADĪBAS PRASMES UN SADARBĪBA

21. gadsimtā situācija pasaulei ir krasī mainījusies, jo globālā tirgus un uz zināšanām balstītas ekonomikas un sabiedrības apstākļos indivīdiem ir nepieciešams nepārtraukti uzlabot savas prasmes un apgūt jaunas kompetences. Karjeras attīstības atbalstu vairs nevar uzskatīt vienīgi par lietderīgu atbalstu indivīdam pārejā no viena izglītības līmeņa uz citu un no mācībām uz darbu. Lai pielāgotos mainīgajām darba tirgus vajadzībām un uzņēmumu konkurētspējai, ir jāspēj ātri reaģēt darba vides mainīgajos procesos, radot efektīvu rezultātu. Ilgstoša mācīšanās ir tieši tas, kas mūsdienās ir kļuvusi par galveno faktoru konkurencēs izturēšanā un veiksmē.

Lai noturētos darba tirgū, indivīdam ir pašam jāķūst par savu karjeras resursu un darba vides procesu vadītāju. Ja indivīds (kā jaunietis, tā arī pieaugušais) nav apguvis karjeras vadības prasmes, viņš arī nespēj īstenot savas personīgās dzīves un savas karjeras veiksmīgu virzību.

Individuālās prasmes, kas palīdz plānot, organizēt, vadīt un kontrolēt savu iekšējo un ārējo resursu efektīvu izmantošanu dzīves mērķu sasniegšanai tiek uzskatītas par vadošām, lai ikkatrs spētu uzņemties atbildību par savas karjeras attīstību. Prasme mācīties, sociālās, pilsoniskās un starpkultūru prasmes, kā arī iniciatīvas un uzņēmējdarbības gars ir nepieciešams, lai cilvēks būtu motivēts mācībām, mērķtiecīgi sevi pilnveidotu un spētu atrast un saglabāt darbu.

Modernai, konkurētspējīgai ekonomikai ir vajadzīgi darbinieki, kam ir **prasmes, zināšanas un attieksmes**, ko var izmantot jebkurā situācijā, **spējas un vēlēšanās nepārtraukti pielāgoties un gūt panākumus mainīgajā pasaulei**.

Skolēna karjeras vadības prasmju veidošanas modelis

SKOLĒNU KARJERAS VAJADZĪBAS DAŽĀDOS VECUMPOSMSOS

Attīstības iezīmes	Karjeras vajadzības
	Sākumskola 1. – 4. klase
Nepieciešama uzmanība un uzslavas; Piemīt neierobežota enerģija; Nespēja nošķirt iedomu pasauli no realitātes; Nepieciešama pašapziņas veidošana	Atšķir darbu no spēles; Identificē dažādus darba veidus; Piedalās dažādos darba aktivitāšu veidos Zina, kā pieņem lēmumus; Apgūst pozitīvu attieksmi pret darbu; Identificē personīgas sajūtas.
	Pamatskola 5. – 6. klase
Daudz patstāvīgāki; Saprot, ka piederība grupai un draugiem ir svarīga; Var uzņemties vairāk atbildības; Pārsteidzošs interešu vēriens; Var patstāvīgi domāt, tomēr ir viegli ietekmējami.	Identificē personīgās intereses, spējas, savas stiprās un vājās puses; Raksturo savus pienākumus mājās un skolā un saista tos ar kopienā sastopamiem darbiem; Apraksta, cik darbs ir nozīmīgs un sasniedzams visiem cilvēkiem; Apraksta, kā personīgie uzskati un vērtības ietekmē lēmumu pieņemšanu.
	Pamatskola 7.-9.klase
Piedzīvo fiziskas izmaiņas. Nepieciešami pēc uzslavām un ir jūtīgi. Mēģina izveidot unikālu identitāti neatkarīgi no vecāku ietekmes. Vēlas vairāk neatkarības. Zinātķari, tomēr nav gatavi plānot. Pauž jūtas daudz atklātāk.	Demonstrē labas spējas darbā ar citiem. Novērtē līdzības un atšķirības starp cilvēkiem. Apraksta spējas, kuras ir nepieciešamas dažādu darbu veikšanā. Demonstrē prasmes, kādas nepieciešamas darba iegūšanai un noturēšanai.
	Vidusskola 10. – 12. klase
Veido savu identitāti ; Uzsāk lielākus un reālistiskākus darba/karjeras meklējumus; Attīsta interesi par sociāliem jautājumiem; Nobriest seksuāli, mainoties fiziski un emocionāli; Kļūst aizvien patstāvīgāki.	Saprot, kā individuālā personība, spējas un intereses ir saistītas ar karjeras mērķiem; Saprot, kā izglītība ir saistīta ar augstskolas izvēli, turpmāku apmācību un/vai iekļaušanos darba tirgū; Demonstrē pārnesamās prasmes, kuras var izmantot dažādos darbos un piemērot mainīgajām darba prasībām; Spējīgi izmantot plašus karjeras informācijas avotus; Demonstrē atbildīgu lēmumu pieņemšanu.

Izglītības iestādes vadības kompetences karjeras izglītības realizēšanā izglītības iestādē ir:

- nodrošināt karjeras izglītības programmas realizēšanu;
- regulāri veikt karjeras izglītības programmas monitoringu;
- nodrošināt karjeras izglītības realizēšanai nepieciešamos resursus.

Pedagooga karjeras konsultanta kompetences karjeras izglītības realizēšanas nodrošināšanā izglītības iestādē ir:

- veidot izglītības iestādes profilam atbilstošu karjeras izglītības programmu;
- vadīt, koordinēt un uzraudzīt karjeras izglītības programmas realizēšanu iestādē;
- nodrošināt izglītības iestādes darbu ar daudzveidīgiem karjeras informācijas resursiem, arī e-vidē;
- sniegt metodisko atbalstu pedagoģiskajam personālam karjeras izglītības realizēšanā;
- sniegt karjeras atbalstu (arī karjeras individuālās konsultācijas) skolēniem;
- sniegt karjeras atbalstu skolēnu vecākiem.

Karjeras attīstības atbalsta priekšnoteikums ir tajā iesaistīto speciālistu sadarbība, pienākumu un atbildības sadale atbilstoši kopīgi sasniedzamajiem mērķiem.

Pedagogs karjeras konsultants:

- koordinē pedagogu un atbalsta personāla sadarbību karjeras atbalsta sniegšanai,
- konsultē un informē skolēnus, viņu ģimenes un pedagogus par aktualitātēm karjeras izglītībā,
- izglīto skolēnus, pedagogus un vecākus karjeras izvēles jautājumos,
- sadarbojas ar dažādiem partneriem karjeras atbalsta jautājumos,
- veic pētniecisko un metodisko darbu skolā,
- pilnveido savu profesionālo kvalifikāciju.

Skolas vadības komanda:

- direktors- nodrošina karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu pieejamību skolā;
- **direktora vietnieks mācību darbā**- koordinē un pārrauga izglītības darbu skolā;
- **direktora vietnieks audzināšanas darbā** - koordinē un pārrauga audzināšanas darbu, t.sk., karjeras izglītības un interešu izglītības darbu skolā, koordinē klašu audzinātāju darbu un karjeras atbalsta pasākumu norisi skolā, nodrošina informācijas apriti par aktualizētām karjeras izglītībā, veicina pedagogu tālākizglītību par karjeras izglītības jautājumiem.

Skolotāji

Mācību priekšmetu skolotāji informē un konsultē skolēnus un vecākus par karjeras izglītības jautājumiem sava mācību priekšmeta satura ietvaros.

Klases audzinātājs:

- izstrādā un īsteno klases audzinātāja programmu saskaņā ar skolas galvenajiem uzdevumiem, audzināšanas darbības un karjeras izglītības plānu, klases audzinātāju stundu programmu, izglītojamo vecumposma īpatnībām, skolēnu vajadzībām un interesēm;
- veic skolēnu izpēti savas kompetences ietvaros un analizē viņu attīstības dinamiku, nosakot viņu attīstības virzības raksturu un apjomu;
- rūpējas, lai klasē būtu labvēlīga vide skolēnu personības attīstībai un izglītošanai, kopā ar skolēnu plāno un organizē klases pasākumus un sekmē klases dalību skolas un citos pasākumos;
- izzina skolēna ģimenes iespējas bērna audzināšanā un sadarbojas ar vecākiem vai personām, kas viņus aizstāj, palīdzot risināt ar izglītojamā personību, izglītošanos un vērtību sistēmas veidošanu saistītus jautājumus;

Interesu izglītības pedagogi informē un konsultē skolēnus un viņu vecākus par karjeras izvēles iespējām interesu izglītības programmas satura ietvaros.

Atbalsta personāls

Bibliotekārs – informē skolēnus, pedagogus un vecākus par jaunāko literatūru (grāmatas, prese, bukleti, metodiskie līdzekļi) karjeras izglītībā, veido tematiskās izstādes, palīdz meklēt informāciju internetā un sniedz citu informatīvo atbalstu.

Izglītības psihologs – novēro skolēnus mācību stundās un veic psiholoģisko izpēti un individuālo psihodiagnostiku, skolēnu grupu psiholoģisko izpēti un konsultē par karjeras izglītības jautājumiem, palīdzot skolēniem apzināties viņu spējas, intereses un dotumus.

Sociālais pedagogs – konsultē skolēnus, viņu ģimenes, pedagogus par sociālo jautājumu risināšanas kārtību un iespējām pašvaldībā saistībā ar karjeras atbalsta pieejamību.

Logopēds – konsultē skolēnus un viņu vecākus par logopēdiskiem jautājumiem, ja tas skar skolēna karjeras izvēli;

Skolas māsa– konsultē skolēnus un viņu vecākus par karjeras izvēles iespējām skolēnu veselības dēļ, ja tas skar skolēnu profesionālos nodomus.

Sadarbības partneri ārpus izglītības iestādes:

Valsts un pašvaldību iestādes:

- **Izglītības un zinātnes ministrija** – izstrādā normatīvos aktus;
- **Valsts izglītības satura centrs** – izstrādā izglītības standartus un mācību paraugprogrammas;
- **Valsts izglītības attīstības aģentūra** – nodrošina informatīvos un metodiskos materiālus, veicina KI sistēmas pilnveidi;
- **Nodarbinātības valsts aģentūra** – izstrādā un publicē karjeras atbalsta materiālus, piedāvā informatīvos pasākumus;
- **Izglītības kvalitātes valsts dienests** – akreditē skolas un programmas, izstrādā karjeras izglītības vērtēšanas kritērijus;
- **Limbažu novada pašvaldība** – nodrošina karjeras izglītības pieejamību, informē par vietējo darba tirgu, tā attīstības perspektīvām;

Absolventi – dalās ar personisko pieredzi tālākizglītībā, karjeras izaugsmē;

Vecāki – informē par savu karjeras pieredzi, sniedz ieteikumus karjeras virziena izvēlei;

Darba devēji – iepazīstina ar darba pasauli, informē par vietējo darba tirgu un darba iespējām.

Izglītības iestādes (dažāda līmeņa):

- Profesionālās izglītības kompetenču centri –PIKC;
- Valsts augstskolas/ koledžas – RTU, LU, LLU, RSU;
- Privātās augstskolas/ koledžas

Līderu programmas – Start Strong, Starptautiskā Ekonomikas augstskola

JA Latvia Junior Achievement

4. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS REALIZĒŠANĀ SASNIEDZAMAIS REZULTĀTS

Sākumsskolā skolēns

- prot atklāt savas intereses;
- prot atklāt savas stiprās puses;
- spēj pašvērtēt savu darbību un sasniegumus;
- atpazīst profesijas;
- ir ieguvis zināšanas un priekšstatu par dažādām profesijām;
- prot atbilstoši vecumposmam secināt par dažādu profesiju saturu;
- prot vizualizēt informāciju par profesiju saturu;
- prot apspriest un apkopot informāciju par profesijām;
- prot pamatot, kuras profesijas viņu interesē vairāk.

Pamatiskolā skolēns

- prot saskatīt un atklāt savas stiprās un vājās puses;
- prot atklāt un analizēt savas intereses un vērtības;
- prot pilnveidot savas zināšanas, prasmes, rakstura īpašības;
- spēj pašvērtēt savu darbību un sasniegumus;
- prot veidot savu paštēlu un prezentēt to;
- izprot pašorganizācijas nozīmi;
- prot izmantot pieejamos e-resursus informācijas iegūšanai par *darba pasauli*;
- prot vizualizēt un strukturēt informāciju par profesijas saturu;
- prot apspriest, apkopot un analizēt informāciju par profesijām;
- prot salīdzināt savas individuālās rakstura iezīmes ar izvēlētajā profesijā nepieciešamajām;
- prot izvērtēt savu piemērotību izvēlētajai profesijai.

Vidusskolā skolēns

- prot atklāt un analizēt savas stiprās un vājās puses;
- spēj atklāt un analizēt savas intereses, vērtības, pieredzi;
- prot pilnveidot savas zināšanas, prasmes, rakstura īpašības un vērtības, kas nepieciešams izvēlētās profesijas veikšanai;
- prot izmantot e-resursus sevis izzināšanā, prot veidot savu paštēlu un prezentēt to;
- izprot termina *karjera* nozīmi un spēj to izskaidrot;
- prot iegūt un kritiski izvērtēt informāciju par karjeras iespējām;
- spēj izmantot zināšanas par *darba pasauli*;
- spēj argumentēti diskutēt par izvēlētās profesijas pozitīvajiem un negatīvajiem aspektiem, izmantojot iegūto un analizēto informāciju;
- spēj izmantot karjeras izglītībā gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas;
- prot izveidot rīcības plānu karjeras iespēju realizēšanai;
- izprot savas perspektīvas izglītības sistēmā Latvijā un ārvalstīs;
- spēj izprast sabiedriskās dzīves un darba tirgus pārmaiņas un novērtēt nepieciešamību pielāgoties jauniem apstākļiem;
- prot izmantot pieejamos e –resursus informācijas iegūšanai par *darba pasauli* un karjeras iespējām.

PLĀNOTIE SKOLĒNAM SASNIEDZAMIE REZULTĀTI KARJERAS VADĪBAS PRASMĒS, BEIDZOT 3.,6.,9. UN 12. KLASI UN VEIDI TO IZVĒRTĒŠANAI

Pašizziņa un pašvadība	Karjeras iespēju izpēte	Karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana	Izvērtēšanas veidi
3.klase			
<p>Pastāsta par saviem sasniegumiem un prasmēm, kas padodas vislabāk, kā arī par neizdošanos un klūdām.</p> <p>Uzdod jautājumus par pašreizējo sniegumu karjeras jomā (mācības, brīvā laika aktivitātes, interešu izglītība, mājas darbi u.c.) un ar pieaugušā atbalstu, iedvesmojoties no citu sasniegumiem, meklē idejas tās uzlabošanai.</p> <p>Ar skolotāja atbalstu plāno laiku mācībām un darbam.</p> <p>Ar pedagoga atbalstu seko iepriekš izvirzītu snieguma kritēriju izpildei un novērtē savu mācību darbu un mācīšanās pieredzi.</p> <p>Nosauc savus dotumus, sasniegumus, intereses un vajadzības.</p> <p>Pastāsta par savas mācīšanās progresu un prasmēm, veido saprotamu mutvārdu runu un reāgē uz klausītāju jautājumiem.</p> <p>Sniedz par sevi informāciju anketā.</p> <p>Izmanto digitālās tehnoloģijas informācijas sniegšanai pēc norādījumiem.</p>	<p>Meklē pārbaudītus faktus par karjeras iespējām un pats tos pārbauda. Izmanto digitālās tehnoloģijas karjeras informācijas meklēšanai pēc norādījumiem.</p> <p>Salīdzina uzņēmumus savā novadā un pilsētā, meklē informāciju par veiksmīgiem sava novada uzņēmumiem un stāsta par tiem. Nosauc un no sava redzespunkta stāsta par vecāku un citu ģimenes locekļu profesijām.</p> <p>Skaidro, kā jaunas prasmes, zināšanas un uzņēmība palīdz sasniegt mērķus un īstenot intereses un iespējas darba tirgū.</p> <p>Atpazīst profesijas pēc darba pienākumu aprakstiem vai demonstrējumiem, darbarīku un darba attēliem.</p> <p>Izmantojot vienkāršu situāciju piemērus, pamato, kāpēc darbs ir vērtība.</p> <p>Saskata vienkāršas ar sekmīgu karjeru saistītas kopsakarības sabiedrībā (skolā, ģimenē un vietējā kopienā).</p> <p>Veido stāstījumu par darba darītājiem, kuru rakstura īpašības,</p>	<p>Ar prieku fantazē par dažādām karjeras attīstības iespējām. Ir atvērts jaunai karjeras pieredzei.</p> <p>Pauž savu viedokli par karjeras iecerēm un uzklausa citu viedokli.</p> <p>Atpazīst un formulē karjeras attīstības problēmu saistošā, ar personisko pieredzi saistītā kontekstā.</p> <p>Ar pieaugušā atbalstu izvirza karjeras attīstības mērķi mācību uzdevumā un plāno savas darbības soļus, lai to izpildītu.</p> <p>Izvirza īstermiņa mērķus savu interešu attīstīšanai, jaunu zināšanu un prasmju apgūšanai.</p> <p>Raksturojot savu pieredzi līdzīgās situācijās, izsaka idejas karjeras attīstības mērķa sasniegšanai. Ar pedagoga atbalstu veido karjeras attīstības plānu, īsteno to un izvērtē rezultātu.</p> <p>Īstenojot karjeras attīstības plānu, nepadodas, ja neizdodas to īstenot, bet mēģina vēlreiz.</p> <p>Skaidro savstarpējā atbalsta nepieciešamību un izpausmes karjerā un sadzīvē, un piedalās tā nodrošināšanā.</p>	<p>Informācijas vizualizēšana.</p> <p>Lomu spēles.</p> <p>Profesiju kārtis.</p> <p>Jautājumi un atbildes nodarbības sākumā (beigās).</p> <p>Pašvērtējums.</p> <p>Piedalīšanās diskusijās (diskusija).</p> <p>Rezumēšana (secināšana).</p> <p>Sadarbības prasmju novērtēšana.</p>

	<p>zināšanas un prasmes ir pašam nozīmīgas, pamato savu izvēli. Pauž savus uzskatus par sadzīves situācijām, ņemot vērā savas un citu cilvēku vajadzības un vēlmes.</p> <p>Pēc skolotāja dotajiem kritērijiem salīdzina, interpretē, novērtē, savieno un grupē vienkāršu informāciju par karjeras iespējām.</p> <p>Veido savā pieredzē un viedoklī balstītu argumentāciju karjeras iespēju raksturošanai. Formulē savus secinājumus, saskaņā ar dotajiem norādījumiem.</p>		
6.klase			
<p>Nosauc savas darbības stiprās un vēl pilnveidojamās puses, analizē personiskās īpašības un uzvedību, skaidro, kas ietekmē darbību izvēli un sniegumu (panākumus vai neizdošanos) dažādās karjeras jomās (mācības, interešu izglītība, brīvā laika aktivitātes, mājas darbi).</p> <p>Izvērtē pašreizējo sniegumu karjeras jomā (mācības, brīvā laika aktivitātes, interešu izglītība, mājas darbi u.c.) izmanto radošās domāšanas stratēģijas, lai nonāktu pie idejām tās pilnveidei, iedvesmojas no citu idejām, tās papildina.</p> <p>Ar skolotāja atbalstu izveido un patstāvīgi papildina darbu mapi (portfolio).</p>	<p>Pārliecinās, vai iegūta pietiekami vispusīga un precīza informācija par karjeras iespējām, pārbauda tās ticamību.</p> <p>Izmanto digitālās tehnoloģijas, lai iegūtu un apstrādātu informāciju par karjeras iespējām.</p> <p>Analizē publiski pieejamo informāciju, lai noskaidrotu, kādi uzņēmumi un kādās nozarēs ir izplatīti vietējā pašvaldībā, un kādu profesiju pārstāvji tajos strādā.</p> <p>Salīdzina profesijas, balstoties uz tajās veicamo darba specifiku: fizisks – garīgs darbs, darbs telpās – darbs ārā u.tml.</p> <p>Pēc skolotāja dotā parauga analizē informāciju par veicamā darba saturu, aprīkojumu, darbarīkiem, darba vidi</p>	<p>Ar ieinteresētību uztver dažādas karjeras attīstības iespējas, izmanto iztēli, lai veidotu neikdienišķas sakarības.</p> <p>Uzdrīkstas mēģināt paveikt kaut ko jaunu.</p> <p>Piedalās savu karjeras ieceru apspriešanā un izvērtēšanā.</p> <p>Ar pedagoga atbalstu nosaka reālas karjeras attīstības vajadzības, atpazīst un formulē karjeras attīstības problēmu dotajā kontekstā.</p> <p>Izvirza karjeras attīstības mērķi, piedāvā risinājumus, izvēlas labāko un nolemj to īstenot.</p> <p>Patstāvīgi izvirza vairākus karjeras attīstības (mācīšanās) mērķus un plāno, kā tos īstenot gan vienatnē, gan grupā.</p>	<p>Āra nodarbības (mācību ekskursijas), ziņojums.</p> <p>Darbu mape.</p> <p>Informācijas vizualizēšana.</p> <p>Jautājumi un atbildes nodarbības sākumā (beigās).</p> <p>Multimediju prezentācija.</p> <p>Mutiska uzstāšanās.</p> <p>Pašvērtējums.</p> <p>Piedalīšanās diskusijās (diskusija).</p>

<p>Patstāvīgi plāno laiku mācībām un darbam.</p> <p>Patstāvīgi seko iepriekš izvirzītu snieguma kritēriju izpildei dažādās karjeras jomās un nosaka, vai un kā sniegumu uzlabot.</p> <p>Prot pastāstīt par saviem dotumiem, sasniegumiem, interesēm un vajadzībām, raksturot sava padarītā progresu, izmantojot vienotu kritēriju sistēmu, iesaistās dialogā ar klausītājiem.</p> <p>Atbilstoši adresātam un saziņas mērķim raksta un pēc parauga noformē atbildes uz strukturētas aptaujas jautājumiem.</p> <p>Izmanto digitālās tehnoloģijas informācijas par karjeras pieredzi prezentēšanai un pārraidei.</p>	<p>un darba apstākļiem dažādās profesijās.</p> <p>Atlasa un vizualizē informāciju par darba saturu dažādās nozares profesijās.</p> <p>Skaidro dažādu profesiju nozīmi savā, ģimenes un kopienas dzīvē.</p> <p>Skaidro sekmīgas karjeras ietekmi uz tās īstenotājiem, viņu ģimenes locekļiem, vietējo kopienu ekonomiku un sabiedrību nacionālā mērogā un saskata savu nepieciešamību iesaistīties savas kopienas dzīves uzlabošanā.</p> <p>Iepazīst un izvērtē veiksmīgus paša izvēlētas nozares pārstāvus, lai izdarītu secinājumus par viņu sasniegumiem un īpašībām, kas nodrošinājušas panākumus.</p> <p>Pēc dotajiem un paša radītajiem kritērijiem salīdzina, interpretē, novērtē, savieno un grupē informāciju par karjeras iespējām.</p> <p>Veido faktos par karjeras iespējas kontekstu balstītu argumentāciju, atšķir atbilstošo no neatbilstošā un svarīgo no mazāk svarīgā.</p> <p>Patstāvīgi formulē tiešus, vienkāršus secinājumus par karjeras iespēju.</p>	<p>Izvirzot sev īstermiņa mērķus, izmanto gan savu, gan nozīmīgu citu cilvēku pieredzi.</p> <p>Iztēlojoties karjeras mērķa sasniegšanas gaitu un eksperimentējot domās, veido karjeras attīstības plānu, īsteno to, izvērtē paveikto pēc paša radītiem kritērijiem un iesaka uzlabojumus.</p> <p>Izzina pieejamos resursus un atrod jaunus, lai īstenotu savu karjeras ieceri.</p> <p>Saskaroties ar grūtībām karjeras attīstības plāna īstenošanā, meklē atbalstu un izmanto to.</p> <p>Analizē sadarbību karjerā un sabiedrībā.</p>	<p>Rezumēšana (secināšana).</p> <p>Sadarbības prasmju novērtēšana.</p> <p>Lomu spēles.</p> <p>Profesiju kārtis.</p>
9.klase			
<p>Patstāvīgi analizē sava snieguma saistību ar personiskajām īpašībām un uzvedību dažādās karjeras jomās</p>	<p>Tiecas iegūt vispusīgu un precīzu informāciju par karjeras iespējām, nosaka atsevišķus faktorus, kas traucē iegūt patiesu informāciju.</p>	<p>Uz dažādām karjeras attīstības iespējām raugās ar zinātkāri, iztēlojas nebijušus risinājumus. Ir gatavs</p>	<p>Āra nodarbības (mācību ekskursijas), ziņojums.</p>

<p>(mācību darbs, interešu izglītība, brīvā laika aktivitātēs, mājas darbi).</p> <p>Atpazīst savas darbības stiprās puses un ar pieaugušā atbalstu atrod dažādus veidus, kā attīstīt savas domāšanas un uzvedības pilnveidojamās puses.</p> <p>Izzina savu esošo karjeras situāciju no dažādiem skatpunktiem, lieto un pielāgo situācijai atbilstošas radošās domāšanas stratēģijas, lai nonāktu pie jaunām un noderīgām idejām, iedvesmojas no citu pieredzes.</p> <p>Patstāvīgi pilnveido darbu mapi.</p> <p>Izmanto piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas digitālās darbu mapes veidošanā.</p> <p>Nosauc savas priekšrocības darbam vai uzņēmēdarbībai noteiktā nozarē (profesijā) Latvijā vai ārzemēs.</p> <p>Patstāvīgi izvēlas un iekļauj plānā savām vajadzībām un interesēm atbilstošas aktivitātes, nosakot šo izvēlu priekšrocības un trūkumus.</p> <p>Patstāvīgi veido savus kritērijus, kas liecina par mērķa sasniegšanu dažādās karjeras jomās, izzina sava padarītā progresu un nosaka, vai un kā uzlabot sniegumu. Izmanto kļūdas, lai mērķtiecīgi mainītu savu darbību.</p> <p>Mērķtiecīgi plāno un veido strukturētu un saturīgu mutvārdu runu karjeras attīstības mērķa sasniegšanai (piem., darba devēja informēšanai), rosinā klausītājus uz diskusiju.</p>	<p>Izmanto piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas, lai atrastu un apstrādātu informāciju par karjeras iespējām.</p> <p>Balstoties uz konkrētiem piemēriem, analizē dažādas uzņēmējdarbības un nodarbinātības formas un to priekšrocības dažādās nozarēs un profesijās.</p> <p>Atlasa, apkopo un analizē informāciju par dažādās nozarēs un profesijās nepieciešamajām zināšanām, prasmēm un personības īpašībām.</p> <p>Analizē informāciju par veicamā darba saturu, aprīkojumu, darbarīkiem, darba vidi un darba apstākļiem dažādās profesijās. Atlasa, analizē, vizualizē un strukturē informāciju par profesiju saturu dažādās nozarēs.</p> <p>Analizē dažādu profesiju nozīmi savā, ģimenes un kopienas dzīvē.</p> <p>Analizē, kā sekmīga atsevišķu indivīdu karjera ietekmē pašus, viņu ģimenes locekļus, vietējo kopienu ekonomiku un sabiedrību Eiropas mērogā un pamato to, ar dažādos avotos gūtu informāciju un statistikas datiem.</p> <p>Salīdzina Veiksmīgus paša izvēlētas nozares pārstāvju, lai izdarītu secinājumus par viņu sasniegumiem</p>	<p>pieņemt nenoteiktību un jaunus izaicinājumus.</p> <p>Piedalās un aizstāv viedokli diskusijās par savām karjeras iecerēm.</p> <p>Nosaka reālas karjeras attīstības vajadzības, raksturo problēmas būtību, atpazīst un formulē karjeras attīstības problēmu cēloņsakarību un dažādu nosacījumu savstarpējās mijiedarbības kontekstā.</p> <p>Formulē kontekstā balstītus strukturētus pieņēmumus. Izvirza karjeras attīstības mērķi, piedāvā risinājumus, izvēlas labāko un nolemj to īstenot.</p> <p>Izvirza īstermiņa un ilgtermiņa karjeras attīstības (t.sk. mācīšanās) mērķus, plāno to īstenošanas soļus, uzņemas atbildību par to izpildi.</p> <p>Plāno savu izaugsmi mācībās un brīvā laika aktivitātēs, balstoties uz savu stipro pušu un grūtību jomu apzināšanos.</p> <p>Spriežot “atpakalgaitā” un atrodot pretpiemērus, veido karjeras attīstības situācijas modeli un tajā pamatotu karjeras attīstības plānu. Īsteno to, un, ja nepieciešams, īstenošanas laikā pielāgo plānu mainīgajai situācijai, meklē citu pieeju, paņēmienu. Izvērtē paveikto un plāno uzlabojumus turpmākajam darbam.</p>	<p>Darbu mape. Lomu spēle. Simulāciju spēles. Informācijas vizualizēšana. Jautājumi un atbildes nodarbības sākumā (beigās). Multimediju prezentācija. Mutiska uzstāšanās. Pašvērtējums. Piedalīšanās diskusijās (diskusija). Rakstiska atskaite. Rezumēšana (secināšana). Sadarbības prasmju novērtēšana. Asociāciju kārtis.</p>
--	--	---	--

<p>Raksta patstāvīgi lietišķo vēstuli, iesniegumu, dzīvesgaitas aprakstu (CV) un motivācijas vēstuli, arī digitālajā formā un e-vidē.</p> <p>Izvēlas un izmanto ar karjeras mērķu sasniegšanu saistītu saturu (dzīves apraksti, motivācijas vēstules) radīšanai un pārraidei piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas.</p>	<p>un īpašībām, kas nodrošinājušas panākumus.</p> <p>Mērķtiecīgi izzina, analizē, izvērtē un savieno dažāda veida informāciju par karjeras iespējām, izprot to kontekstu.</p> <p>Raksturojot karjeras iespējas, atšķir faktos balstītu apgalvojumu no pieņēmuma, faktus no viedokļa, un patstāvīgi formulē pamatotus secinājumus.</p>	<p>Elastīgi un izsvērti izmanto pieejamos resursus un rod jaunus, lai īstenotu savu karjeras ieceri.</p> <p>Saskaroties ar grūtībām karjeras attīstības plāna īstenošanā, neatlaidīgi meklē un rod risinājumu.</p> <p>Veido rīcības plānu un īsteno sadarbību savu karjeras attīstības mērķu sasniegšanai.</p>	
---	---	--	--

12.klase

<p>Patstāvīgi un regulāri analizē un reflektē par sava snieguma saistību ar emocijām, personiskajām īpašībām un uzvedību dažādās karjeras jomās (mācību darbs, interešu izglītība, brīvā laika aktivitātes, mājas darbi), patstāvīgi rod veidus, kā attīstīt spējas pārvaldīt savu domāšanu, emocijas un uzvedību.</p> <p>Raugoties uz esošo karjeras situāciju no dažādiem skatu punktiem, pamana jaunas iespējas; mērķtiecīgi un elastīgi izmanto citu pieredzi vai attīsta savas ideju radīšanas stratēģijas, lai nonāktu pie jauniem un noderīgiem risinājumiem.</p> <p>Mērķtiecīgi izvēlas vai pielāgo un efektīvi izmanto atbilstošas digitālās tehnoloģijas digitālās darbu mapes veidošanā.</p> <p>Analizē savas priekšrocības darbam vai uzņēmējdarbībai noteiktā nozarē (profesijā) Latvijā vai ārzemēs.</p>	<p>Gūst vispusīgu, precīzu informāciju par karjeras iespējām, izvērtē tās ticamību un analizē, kādēļ atsevišķas situācijās ticamu informāciju iegūt ir grūtības.</p> <p>Mērķtiecīgi izvēlas vai pielāgo un efektīvi izmanto atbilstošas digitālās tehnoloģijas, lai atrastu un apstrādātu informāciju par karjeras iespējām.</p> <p>Atlasa un analizē informāciju par izglītības un darba iespējām Latvijā un ārzemēs.</p> <p>Atlasa un analizē informāciju par dažādās nozarēs un profesijās nepieciešamajām zināšanām, prasmēm un personības īpašībām un par darba tiesisko regulējumu, t.sk., par darba vides riska faktoriem Latvijā.</p> <p>Analizē informāciju par profesiju klasificēšanas iespējām, profesionālo interešu jomām un nozarēm.</p>	<p>Interesējas par atklājumiem un inovācijām, proaktīvi meklē jaunas karjeras attīstības iespējas, lai, tās īstenojot, efektīvi uzlabotu savu un citu dzīves kvalitāti.</p> <p>Rosina diskusijas par savām karjeras iecerēm, pauž savu viedokli, noskaidro citu viedokļus un to pamatojumu, nosaka kopīgo un atšķirīgo, pauž piekrišanu vai nepiekrišanu.</p> <p>Patstāvīgi nosaka aktuālas karjeras attīstības vajadzības, precīzi formulē karjeras attīstības problēmu un pamato nepieciešamību to risināt.</p> <p>Izvirza karjeras attīstības mērķi, piedāvā vairākus risinājumus, izvērtē tos attiecībā pret mērķi, izvēlas un nolemj īstenot labāko risinājumu.</p> <p>Regulāri un atbilstoši savām karjeras attīstības vajadzībām izvirza īstermiņa un ilgtermiņa karjeras attīstības</p>	<p>Āra nodarbības (mācību ekskursijas), ziņojums.</p> <p>Darbu mape.</p> <p>Informācijas vizualizēšana.</p> <p>Jautājumi un atbildes nodarbības sākumā (beigās).</p> <p>Multimediju prezentācija.</p> <p>Mutiska uzstāšanās.</p> <p>Pašvērtējums.</p> <p>Piedalīšanās diskusijās (diskusija).</p> <p>Rakstiska atskaite.</p> <p>Rezumēšana (secināšana).</p>
--	---	---	--

<p>Pieņem lēmumus, novērtējot savas vajadzības, zināšanas un intereses, patstāvīgi plāno savu ikdienu saistībā ar nākotnes karjeru.</p> <p>Izvērtē, apkopo un turpmākā darba procesā mērķtiecīgi izmanto gūto pieredzi.</p> <p>Veido un prezentē tekstu karjeras mērķu sasniegšanai (piem., savu dotumu, sasniegumu, interešu, vajadzību un nākotnes nodomu savstarpējās saistības atklāšanai), bagātina tos ar specifiskiem līdzekļiem (balss toni, tēlainu valodu, precīzu un aprakstošu vārdu krājumu, neverbālajiem saziņas līdzekļiem), lai sasniegtu komunikatīvo mērķi.</p> <p>Izmanto svešvalodu savu karjeras attīstības mērķu sasniegšanai starptautiskā kontekstā klātienē vai virtuālā vidē.</p> <p>Patstāvīgi vai pēc noteiktiem paraugiem veido profesionālajai saziņai atbilstošus rakstveida tekstu - ienesiegumu, CV un motivācijas vēstuli, identificē raksturīgākās kļūdas lietišķajā saziņā. Mērķtiecīgi izvēlas vai pielāgo un efektīvi izmanto atbilstošas digitālās tehnoloģijas, lai radītu, prezentētu un pārraidītu karjeras mērķu sasniegšanai nozīmīgu saturu.</p>	<p>Raksturo vaļasprieku, mācību priekšmetu saturu un profesionālo interešu savstarpējo atbilstību.</p> <p>Raksturo vērtību realizēšanas iespējas profesionālajā darbībā.</p> <p>Skaidro un pamato savu skatījumu par izglītības, nodarbinātības kopsakarībām gan vietējā, gan globālā mērogā: izvērtē individu, sabiedrības un vides mijiedarbību karjeras attīstības kontekstā.</p> <p>Salīdzina darba devēju un klientu prasības dažādos laika posmos un valstīs, un izdara secinājumus par darba tirgus, t.sk., uzņēmējdarbības, attīstības tendencēm.</p> <p>Mērķtiecīgi kritiski analizē karjeras iespējas, izzinot, analizējot un kritiski izvērtējot to kontekstu. Lai sasniegtu konkrētu mērķi, sintezē un interpretē informāciju par karjeras iespējām.</p> <p>Raksturojot karjeras iespējas, spriež no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto. Argumentē, pierādot izteiktā apgalvojuma ticamību un veidojot pamatotus secinājumus, pamana un novērš loģiskās argumentācijas kļūdas.</p>	<p>mērķus; formulē kritērijus, pēc kuriem izvērtēt, vai mērķis ir sasniegts; plāno mērķa īstenošanas soļus; uzņemas atbildību par savu lomu soļu īstenošanā un mērķu sasniegšanā.</p> <p>Izvirza dzīves mērķus un darbojas, lai prognozētu, patstāvīgi pieņemtu atbildīgus un izsvērtus lēmumus par savu nākotnes darbības jomu (karjeru), ņemot vērā informāciju par izmaiņām darba tirgū un respektējot savas vajadzības un vērtības.</p> <p>Patstāvīgi izstrādā karjeras attīstības plānu; īsteno to, izvēloties, lietojot un pielāgojot piemērotas problēmrisināšanas stratēģijas; elastīgi reagē uz neparedzētām izmaiņām; izvērtē paveikto un gūtos secinājumus izmanto arī citā kontekstā.</p> <p>Efektīvi organizē resursus, lai īstenotu savu karjeras ieceri; patstāvīgi meklē, izvērtē un atbildīgi izmanto citu idejas.</p> <p>Kļūdas un grūtības karjeras attīstības plāna īstenošanā izmanto kā iespēju izaugsmei.</p> <p>Plāno un īsteno nozīmīgu, cieņpilnu verbālu, neverbālu un digitālu komunikāciju karjeras attīstības mērķu sasniegšanai.</p> <p>Piedāvā savas idejas, lai iedvesmotu citus īstenot viņu karjeras ieceres.</p>	<p>Sadarbības prasmju novērtēšana.</p> <p>Simulācijas spēles.</p> <p>Asociāciju kārtis.</p> <p>SVID metode.</p>
--	---	--	---

5. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PLĀNOŠANA

Skolēna karjeras izglītības kompetences veidošana ietver:

- pašizpētes veikšanu;
- pašvērtēšanas (savas darbības un sniegumu analīze) veikšanu;
- vēlmes attīstīšanu virzīties uz jauniem personiskiem sasniegumiem;
- pozitīvas, nopietnas attieksmes pret izglītību un karjeras veidošanu;
- personīgās vērtību sistēmas izkopšanu;
- karjeras mērķu izvirzīšanu un cenšanos tos sasniegt reālā darbībā;
- prasme strādāt patstāvīgi attīstīšanu;
- prasmes pieņemt objektīvi izvērtētus lēmumus attīstīšanu.

Karjeras izglītības programmas sastāvdaļas

Sevis izzināšanas aktivitātes, kurās skolēni:

- identificē savas personīgās īpašības (fiziskās, intelektuālās, emocionālās iezīmes, prasmes, intereses un vērtības);
- izpēta personīgo īpašību un nepieciešamo prasmju samērotību, lai gūtu panākumus dažādās dzīves un darba situācijās;
- izvērtē stratēģijas un apstākļus, kas ietekmē viņu mācīšanos dažādās dzīves un darba situācijās. Iespēju apzināšanās aktivitātes iesaista skolēnus darba pasaules izpētē un iepazīšanā.

Aktivitātes var ietvert:

- dažādas darba vides iepazīšana un pētīšana;
- dažādu profesiju un izglītības un apmācības iespēju izpēte;
- darba pasaules vēsturisko un plānoto izmaiņu analīze.

Lēmumu pieņemšana ir saistīta ar mācīšanos, kā pieņemt lēmumus, lai plānotu un vadītu savu karjeru. Skolēni iesaistās aktivitātēs, kas palīdz:

- izpētīt, kā citi cilvēki pieņem lēmumus, un saprast, kas var ietekmēt lēmuma pieņemšanu,
- identificēt atbilstošus lēmuma pieņemšanas stilus un stratēģijas,
- ģenerēt dažādas ar karjeru saistītas izvēles.

Pieņemt lēmumu par karjeras izvēli nenozīmē tikai piemērot indivīdu noteikai profesijai. Lēmuma pieņemšanu ietekmē dažādi faktori, kuri ir jāņem vērā:

- individuālās iezīmes (veselība, vērtības, intereses, prasmes, vecums, zināšanas u.c.),
- sociālais konteksts (ģimene, vienaudži, sabiedrības grupas, sociāli-ekonomiskais statuss u.c.),
- vides konteksts (politiskie uzskati, izglītības iestādes, ģeogrāf. izvietojums, darba tirgus u.c.),
- citi faktori (laika perspektīvas, izdevība, izmaiņas laika gaitā u.c.).

Sagatavošanās pārmaiņām un pārejai attiecas uz tādas izpratnes un prasmju veidošanu, kādas skolēnam ir nepieciešamas, lai tiktu galā ar jaunām situācijām, gan vēlamām, gan nevēlamām.

Šādas aktivitātes palīdz:

- noteikt dažādas plānotas un neplānotas dzīves/darba pārmaiņas un pārejas periodus, ar kādiem ir jāsastopas dzīves laikā, jāizzina, jāizpēti, kā cilvēki reaģē uz izmaiņām;
- jāattīsta prasmes, lai efektīvi pārvarētu dažādas plānotas un neplānotas pārmaiņas, piemēram, problēmu risināšanu, atbalsta tīklu identificēšanu un izmantošanu.

KARJERAS IZGLĪTĪBAS TEMATISKAIS PLĀNOJUMS

Iespējamais norises laiks Tematiskais virziens	Karjeras izglītības saturs	Sasniedzamais rezultāts Skolēna karjeras vadības prasmju (KVP) veidošanās/pilnveide	Atbildīgie	Pieaicinātie	Resursi
			Realizētāji izglītības iestādē	Speciālisti Nozaru profesionāli Konsultanti	
<i>Skolotāju izglītošana karjeras vadības jautājumu iekļaušanā mācību priekšmetu saturā un ārpusstundu darbā</i>					
Augusta pēdējā nedēļa	Seminārnodarbība izglītības iestāžu pedagoģiskajam personālam “ Metodiskie paņēmieni karjeras izglītības integrēšanā mācību un ārpus stundu darbā”.	Dalībnieki ir saņēmuši metodiskos materiālus un apguvuši praktiskus paņēmienus karjeras izglītības realizēšanai klases un mācību priekšmetu stundās, interešu izglītībā.	Pedagogs karjeras konsultants		Semināra telpa, tehniskais aprīkojums
Septembris	Pedagoģiskā personāla gatavošanās VIAA organizētajai “Karjeras nedēļas” norisei.	Dalībnieki ir saņēmuši informāciju, izdales materiālus, izveidojuši plānu “Karjeras nedēļas” organizēšanai.	Pedagogs karjeras konsultants	VIAA informācijas un karjeras departaments	Pavairoti izdales materiāli
<i>Skolēnu karjeras konsultēšana</i>					
Visu mācību gadu	Individuālās karjeras konsultācijas	Skolēniem iespējams noteikt bērna personības tipu un tā piemērotību atbilstošām profesionālajām nozarēm. KVP – sevis izzināšana. Topošie absolventi guvuši atbalstu karjeras izvēles procesā, sevis izzināšana, lēmumu pieņemšana.	Pedagogs karjeras konsultants	Psihologs, Sociālais pedagogs	Konsultēšanas telpa Pavairoti darba materiāli

<i>Darbs ar skolēnu "Karjeras portfolio"</i>					
Visu mācību gadu Karjeras izglītības nodarbībās, klases stundās,	"Karjeras portfolio" sakārtošana vai papildināšana: struktūras izveide, skolēna personīgā karjeras plāna izstrāde mācību gadam, plānoto izpētes materiālu ievietošana.	Skolēni ir iesākuši veidot vai turpina papildināt iepriekšējā gadā iesākto personīgo "Karjeras portfolio". KVP – mērķu izvirzīšana, plānošana, sevis izzināšana, pašvērtēšana, informācijas iegūšana un apstrāde.	Pedagogs karjeras konsultants, klašu audzinātāji	Vecāki	Pavairoti izdales materiāli, portfolio mapes
<i>Mācību priekšmetu tematiskās jomas saistībā ar noteiktām profesijām</i>					
Septembris Visās mācību priekšmetu stundās	Tematiskas stundas "Kurās profesijās ir nepieciešamas ... (mācību priekšmeta nosaukums) apgūstamās zināšanas, prasmes un iemaņas". Mācību priekšmetu reklāmu izstādes (saistībā ar profesijām).	Skolēni prot sasaistīt konkrēta mācību priekšmeta saturu ar veicamo noteiktās profesijās un apgūto zināšanu praktisko pielietojumu reālajā dzīvē. Mācīšanās motivācijas paaugstināšanās. KVP – "darba pasaules" izpēte.	Visu mācību priekšmetu skolotāji	Ieteicams uzaicināt dažādu nozaru pārstāvju	Profesiju katalogs, interneta resursi (profesijupasaule.lv), materiālu noformēšanai nepieciešamie līdzekļi
<i>Karjeras nedēļa saskaņā ar Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) vadlīnijām un organizētajiem pasākumiem</i>					
Oktobris	Seminārnodarbība 9. un 12.klašu skolēniem "Veiksmīgas karjeras veidošana" – par nosacījumiem un faktoriem, izvēloties turpmākās izglītības vai profesionālās darbības virzienu.	Skolēni izprot karjeras veidošanas nosacījumus. KVP – iegūto zināšanu analīze, sintēze un pielietošana, lēmumu pieņemšana.	Pedagogs karjeras konsultants,	Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) karjeras konsultanti	Semināra telpa, tehniskais aprīkojums
Oktobris	Tikšanās ar izglītības iestādes absolventiem, vecākiem, kas pārstāv	Skolēni ir iepazinušies ar dažādu profesiju pārstāvju	Pedagogs karjeras konsultants	Izglītības iestādes absolventi,	Tikšanās telpas, prezentēšanas aprīkojums, uzņēmumu

	dažadas profesijas. Uzņēmumu produktu izstādes. Uzņēmumu reklāmu izstādes. Ekskursijas uz darbavietām.	pieredzes stāstiem un profesijas apguves iespējām. KVP – “darba pasaules” izpēte.	(organizē, koordinē pasākumu norisi)	vecāki, nozaru profesionāli	reklāmas, ražotā produkcija
Oktobris	Ar profesiju saistītās nodarbes brīvajā laikā (hobiji). Zīmējumu, kolāžu, fotogrāfiju, rokdarbu u.c. brīvajā laikā radīto darbu izstādes “Mani vaļasprieki”, “Mana sapņu profesija” u.c..	Skolēni spēj saistīt brīvā laika nodarbes ar izvēlēto profesiju, ir pilnveidojuši radošās prasmes. KVP – dotumu un talantu pilnveide, kompetenču attīstīšana karjeras veidošanas aspektā.	Klašu audzinātāji, mācību priekšmetu skolotāji, pulciņu vadītāji	Vietējie mākslinieki, amatnieki, interešu grupu pārstāvji, vecāki	Mākslinieciskās noformēšanas līdzekļi
Oktobris	Radošās darbnīcas: meistarklases, skolēniem darbojoties kopā ar dažādu nozaru speciālistiem un amatniekiem.	Skolēni ir iepazinušies ar noteiktās darba nozarēs nepieciešamajām zināšanām un prasmēm un izmēģinājuši praktisko darbību. KVP – “profesiju pasaules” iespēju izzināšana praktiskā darbībā, talantu un dotumu pilnveide.	Pedagogs karjeras konsultants (koordinē pasākumu organizēšanu un norisi)	Dažādu nozaru speciālisti, amatnieki, vecāki – amatnieki, absolventi - amatnieki	Materiāli un darbnīcu telpas
Oktobris	Vecāku seminārs / konference “Kā atbalstīt bērnu karjeras veidošanā un karjeras izvēlē”.	Vecāki ir guvuši izpratni par atbalsta sniegšanas iespējām bērniem un saņēmuši profesionālus padomus.	Pedagogs karjeras konsultants (organizē, koordinē, piesaista speciālistus)	Lektors – karjeras vadības jautājumu speciālists. Diskusijas dalībnieki – vecāki, karjeras konsultanti, VIAA, NVA, RIIMC pārstāvji	Semināra telpa, datortehnika

<i>“Profesiju pasaules” izzināšana</i>					
Oktobris	Skolotāja profesija (saistībā ar Skolotāju dienu), skolotāju veidotas prezentācijas, stāsti par savu karjeras ceļu, foto, video, apbalvojumi u.c. izstādes.	Skolēni guvuši priekšstatu par skolotāja profesijas publiski “neredzamo” pusī. KVP – profesiju pasaules izzināšana.	Pedagogs karjeras konsultants (koordinē), mācību priekšmetu skolotāji	Absolventi – skolotāji, vecāki – skolotāji, bijušie skolas skolotāji	Prezentāciju demonstrēšanas resursi, izstāžu telpas
Novembris	Mācību ekskursijas uz kultūras iestādēm un uzņēmumiem (iepazīšanās ar apskates objektu darbinieku profesijām un viņu veicamā darba saturu).	Skolēni ir paplašinājuši zināšanas par dažādu iestāžu, uzņēmumu darbinieku profesijām. KVP – “profesiju pasaules” izpēte, daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana un apstrāde.	Direktora vietnieki, pedagogs karjeras konsultants.	Ekskursiju gidi, nozaru speciālisti	Līdzekļi ekskursiju apmeklējumam
Decembris	Profesiju izpēte jomās, kas saistītas ar svētku gatavošanu un darbinieku pienākumiem, strādājot svētku laikā.	Skolēni ir guvuši paplašinātu priekšstatu par profesijām, kas saistītas ar svētku gatavošanu vai darbu svētkos, to specifiku. KVP – “profesiju pasaules” izpēte.	Mācību priekšmetu skolotāji, pulciņu vadītāji	Nozaru speciālisti	Interneta resursi, profesiju apraksti
<i>Skolēna personības izzināšana</i>					
Novembris – decembris Karjeras izglītības nodarbībās, klases stundās	Nodarbības skolēnu interešu, dotumu, spēju, stipro pušu, mērķu, mācīšanās motivācijas izzināšanā, vērtību noteikšanā.	Skolēni ir iepazinušies ar personības izpētes metodēm un paņēmieniem. KVP – sevis izzināšana, pašvērtēšana, iegūto rezultātu analīze.	Pedagogs karjeras konsultants	Skolu psihologi	Pavairoti izpētes materiāli, darba lapas, pieejami interneta resursi

Novembris – decembris	Kolāža “Mani karjeras mērķi” (tās centrā skolēna foto, kādas asociācijas, piktogrammas, simbola attēlojums vai zīmējums, apkārt centram atspoguļotas intereses, norises, kas iepriecina, vērtības, sapņi u.tml.).	Skolēni ir iemācījušies izveidot savus vizuālos profilus. KVP – sevis izzināšana, pašvērtēšana.	Klašu audzinātāji, pedagogs karjeras konsultants		Žurnāli, laikraksti, attēli, foto, datorgrafikas materiāli u.tml.
------------------------------	---	---	--	--	---

Skolotāju un vecāku izglītošana

Janvāris	Seminārnodarbības “Skolēnu vajadzību ievērošana dažādos vecumposmos karjeras vadības prasmju veidošanā / pilnveidē”, “Karjeras informācijas resursu atrašana un izmantošana karjeras izvēles situācijā”.	Skolotāji un vecāki ir pilnveidojuši zināšanas par bērnu un jauniešu attīstības īpatnībām, to respektēšanu karjeras izglītības satura apguvē un karjeras vadības prasmju veidošanā.	Pedagogs karjeras konsultants		Semināra telpa, prezentāciju demonstrēšanas resursi, pavairoti materiāli
-----------------	--	---	-------------------------------	--	--

“Darba pasaules iepazīšana”

Janvāris Klases stundās, mācību priekšmetu stundās, karjeras izglītības nodarbībās	Tematiskas nodarbības par profesiju daudzveidību. Virtuālā “ēnošana”, sk.interneta resursus: www.profesijupasaule.lv www.nva.gov.lv www.prakse.lv www.jaunatne.gov.lv	Skolēni ir paplašinājuši priekšstatu par dažādu profesiju darbavietu vidi, pētot attēlu galerijas, ir izzinājuši profesiju apguves iespējas pēc 9.klasses beigšanas. KVP – “profesiju pasaules” izpēte, daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana un apstrāde.	Klašu audzinātāji, mācību priekšmetu skolotāji, pedagogs karjeras konsultants	Datorikas skolotāji	IT resursi, uzskates līdzekļi
--	--	---	---	---------------------	-------------------------------

Janvāris Klases stundās, karjeras izglītības nodarbībās	Profesionāļu profilu veidošana (apraksti, prezentācijas, attēlu galerijas, kolāžas, zīmējumi, foto, video u.tml.). Izstādes.	Skolēni ir paplašinājuši priekšstatu par dažādām profesijām. KVP – “profesiju pasaules” izpēte, daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana un apstrāde.	Klašu audzinātāji, pedagogs karjeras konsultants		Noformēšanas līdzekļi, IT resursi
---	--	---	--	--	-----------------------------------

Piedalīšanās valsts organizētajā pasākumā “Ēnu dienas”

Februāris	“Ēnošana” dažādās iestādēs, uzņēmumos, izglītības iestādēs, to skaitā augstskolās, vietējā pašvaldībā, skolēnu vecāku darbavietās. Foto, video veidošana. Profesiju aprakstu veidošana.	Skolēni ir guvuši priekšstatu par dažādu iestāžu un uzņēmumu darba saturu un vidi, darbinieku pienākumiem un dažādās profesijās nepieciešamajām zināšanām, prasmēm un atbilstošo izglītību.	Pedagogs karjeras konsultants (koordinē, piedāvā “ēnošanas” veidlapas, interviju materiālus)	Speciālisti savās darbavietās, to skaitā vecāki, absolventi, pašvaldību darbinieki	Interneta vietne www.enudienas.lv , “ēnošanas” izdales materiāli, tehniskie līdzekļi foto, video veidošanai
------------------	---	---	--	--	---

Darbs e-vidē sevis izzināšanā un “profesiju pasaules” izpētē

Marts Klases stundās, datorikas stundās, karjeras izglītības nodarbībās	E-vides izmantošana skolēnu pašizziņā un pašvērtēšanā, strādājot datora un interneta vidē (testu, uzdevumu, darba lapu u.c. izpilde). E-vides izmantošana skolēnu personīgo profilu izveidē (prezentācijas par sevi: psiholoģiskais portrets, intereses, dotumi, talanti, hobiji, vērtības, mērķi, sasniegumi u.tml.).	Skolēni ir iemācījušies izmantot e-vides iespējas pašizziņā. KVP – sevis izzināšana, pašvērtēšana, IKT izmantošana, digitālā pratība. Skolēni ir iemācījušies izveidot un prezentēt savus profilus. KVP – IKT izmantošana, digitālā pratība, daudzveidīgu informatīvo resursu	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā interneta resursus), klašu audzinātājs	Skolas psihologs, datorikas skolotājs	Datortehnika, interneta resursi: www.niid.lv , www.nva.gov.lv , www.prakse.lv , www.viaa.gov.lv , www.jaunatne.gov.lv , www.profesijupasaule.lv .
---	--	---	---	---------------------------------------	--

	E-vides izmantošana izglītības iestāžu mājaslapu izpētē. Iegūtās informācijas saistīšana ar mācību priekšmetu tematiskajām jomām. Jauniešu sabiedriskās līdzdalības iespēju izpēte.	izmantošana un apstrāde, sevis izzināšana, pašvērtēšana. Skolēni ir papildinājuši prasmes lietot e-vidi tālākizglītības un darba tirgus, brīvprātīgo un nevalstisko organizāciju darbības izpētē Latvijā un citviet pasaule.			
--	---	--	--	--	--

Izstāde “Skola – 20...” izglītības iestādē

Marts Klases stundās, mācību priekšmetu stundās, karjeras izglītības nodarbībās	Interaktīvas vispārējās vidējās izglītības iestāžu, ģimnāziju, profesionālās izglītības iestāžu prezentācijas. Mācību un studiju programmu informatīvo materiālu izstāde.	Izstādes apmeklētāji ir papildinājuši zināšanas par tālākizglītības un darba iespējām, par nepieciešamo izglītību šo iespēju realizēšanai.	Pedagogs karjeras konsultants (organizē, koordinē), klašu audzinātāji	Izglītības iestāžu pārstāvji	Izstādes telpas, izstāžu stendi, prezentāciju projicēšanas iekārta
---	--	--	---	------------------------------	--

Skolēna personības tipa saskaņošana ar profesiju profiliem

Aprīlis Klases stundās, mācību priekšmetu stundās	Motivācijas, vērtību sistēmas, interešu, dotumu, prasmju, rakstura, veselības loma dažādās profesijās veicamajos darbos (saistībā ar mācību priekšmetu stundās apgūto).	Skolēni iemācījušies sevis izzināšanu sasaistīt ar karjeras iespējām noteiktās profesijās. KVP – sevis izzināšana, lēmumu pieņemšana.	Klašu audzinātāji, mācību priekšmetu skolotāji	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā materiālus)	Izdales materiāli, darba lapas (personības izpētei), interneta resursi
---	---	--	--	--	--

Skolēnu karjeras plānu izstrāde

Maijs Karjeras izglītības nodarbībās,	Skolēna rīcības plāna izstrāde pēc strukturētiem paraugiem personīgai	Skolēni ir iemācījušies izveidot personīgo karjeras izaugsmes plānu.	Pedagogs karjeras konsultants		Izdales materiāli, plānu paraugi
---	---	--	-------------------------------	--	----------------------------------

individuālajās karjeras konsultācijās	izaugsmei un sasniegumiem mācību un interešu jomās.	KVP – iespējamā rīcības plāna veidošana, lēmumu pieņemšana.	(piedāvā plāna paraugus)		
---------------------------------------	---	--	--------------------------	--	--

Karjeras izglītības informatīvi metodiskie materiāli skolas bibliotēkā

Visu mācību gadu	Karjeras izglītības materiālu tematiska sakārtošana un datu bāzes veidošana / papildināšana. Karjeras izglītības stundu un pasākumu organizēšana bibliotēkā.	Skolas bibliotēkā ir izveidota informatīvi metodiskā karjeras izglītības nodaļā. KVP – daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana.	Bibliotekārs	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā metodisko bāzi)	Karjeras izglītības metodiskie, informatīvie un izdales materiāli, DVD, foto, video, izstāžu materiāli
-------------------------	--	--	--------------	--	--

Karjeras izglītības sadaļas uzturēšana skolas mājaslapā

Visu mācību gadu	Karjeras izglītības sadaļas izveide vai papildināšana skolas mājaslapā. Karjeras izglītības realizēšanas procesa atspoguļošana, informatīvo materiālu ievietošana.	Skolēni ir iemācījušies strādāt ar mājaslapas saturu veidošanu un materiālu ievietošanu. KVP – digitālā pratība, daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana un apstrāde.	Mājaslapas uzturētājs	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā metodisko bāzi)	IKT, interneta resursi, karjeras izglītības materiāli, foto, video, DVD
-------------------------	--	--	-----------------------	--	---

Darbs ar vecākiem

Visu mācību gadu	Tikšanās ar vecākiem – dažādu profesiju pārstāvjiem. Vecāku hobiju demonstrēšana. Skolēna dzimtas profesiju koka izveide	Skolēni guvuši paplašinātu priekšstatu par profesijām. Profesiju pasaule un interese. Sevis izzināšanas prasme – pārmantoto talantu un dotumu apzināšanās	PKK Klašu audzinātāji	Vecāki	Prezentēšanas tehnika, telpa
-------------------------	--	---	-----------------------	--------	------------------------------

6. KARJERAS IZGLĪTĪBAS SATURS

Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi). Katra karjeras izglītības joma — **pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras plānošana un vadība ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.**

Pamatjoma “Pašizpēte” ietver šādas saturiskās tēmas:

- mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības;
- manas intereses, vaļasprieks, spējas, brīvais laiks, dienas režīms;
- mana ģimene, tās loma, tradīcijas;
- sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana;
- attieksmes un vērtības;
- prasme sadarboties, risināt konfliktus;
- mana veselība un nākotnes nodomi;
- mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;
- pašaudzināšana.

Pamatjoma “Karjeras izpēte” ietver šādas saturiskas tēmas:

- darba nozīme cilvēka dzīvē;
- populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi;
- manu vecāku darba dzīve;
- informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana;
- profesionālā kvalifikācija un tās ieguve;
- darba tirgus un nodarbinātība;
- sociālā vide un nodarbinātība;
- izglītības veidi un līmeni, dažādas izglītības iestādes;
- darba likumdošana, darba drošība;

Pamatjoma “Karjeras plānošana un vadība” ietver šādas saturiskas tēmas:

- lēnumu pieņemšanas paņēmiens karjeras plānošanai;
- lēnuma pieņemšana, dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība)
- dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti;
- kad viss nenorit tā, kā plānots;
- mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana);
- pārmaiņas manā dzīvē;
- komandas darba pieredze, sadarbības nozīme un loma;
- praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās;
- sevis prezentēšana.

Kompetenču pieejā pamatotu mācību saturu raksturo

- zināšanu funkcionalitāte, integritāte un to lietojums praksē;
- apkārtējās pasaules skaidrošana aktīvā darbībā;
- prasmju universālums, radošums problēmu risināšanā;
- darbības (domāšanas, mācīšanās u.c) paņēmienu apguve;
- pašpieredzes izmantošana un jaunas pieredzes apgūšana;
- gatavība patstāvīgai zināšanu apguvei;
- kompetenču novērtēšana, praktiskā darbībā demonstrē apgūtās kompetences, pašvērtē un savstarpēji vērtē demonstrēto;
- digitālo mācību līdzekļu izmantošana līdzās tradicionālajiem mācību līdzekļiem.

6.1 KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS PLĀNS STUNDĀS

Karjeras vadības prasmes mācību priekšmetu standartu saturā.

http://viaa.gov.lv/library/files/original/38233_Karjeras_vadibas_buklets.pdf

Karjeras izglītība tiek īstenota, izmantojot dažādas darba organizācijas formas — mācību priekšmetu stundas, klases stundas, individuālās nodarbības, dažādus ārpusstundu pasākumus u.c.

1.- 2. klasē tiek akcentēta joma „Pašizpēte” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Valodas	Mans hobis	1
	Es un mani draugi	1
	Mani mājdīvnieki	1
	Mana istaba	1
	Mans apģērbs	1
Ētika	Kā dažādi var pavadīt brīvo laiku	1
	Mans varonis	1
	Manas īpašības, manas stipras puses	1
Lasīšana	Varoņu raksturojums (ārpusklases lasīšana)	1
	Domraksts ‘Mani nākotnes nodomi’	1
Mājturība	Rokdarbi – Gaumīgs apģērbs dažādām dzīves situācijām	1
Sociālās zinības	Manas intereses	1
Sports	Komandu spēles	1
	Fizisko īpašību tests	1
Klases stundās	1. kl. Es varu rūpēties par savu veselību	1
	1. kl. Aizraušanās, hobiji	1
	1. kl. Profesijas skolā	1
	2. kl. Mācos mācīties	1
	2. kl. Mācos risināt strīdus	1
	2. kl. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs	1
	2.kl.Es-sava rakstura saimnieks	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, skolas un klašu vecāku sapulces, skola, individuālās konsultācijas u.c.)	1.kl. Adaptācijas nodarbības (klases audzinātājs, skolas psihologs); „Kāds es esmu?”, „Draudzēsimies!”, „Atrisinām strīdu!”	1
	1.kl.Mācību ekskursija uz maizes ceptuvi “Lielezers”	1
	1.kl.Mācību ekskursija uz Limbažu muzeju	1
	1.kl. Ugunsdzēsēju depo apmeklējums.	1
	1.,2.kl.Skolotāju diena skolā	
	1./2.kl.Vecāku sapulce „Kā mācīt un palīdzēt savam bērnam mācīties”	2
	2.kl.Pārrunas „Kā man izdodas sadarboties ar citiem”, „Es un mani draugi”	1
	2.kl.Projektu metode „Mana veselība”, u.c. tēmas	1
	Ēnu diena -iepazīsti vecāku profesijas.	1

3.- 4. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras izpēte” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Valodas	Mans brīvais laiks	1
	Es un mani draugi	1
	Profesijas	1
	Dienas režīms	1
	Domraksts ‘Mani nākotnes nodomi’	1
Mājturība	3. kl. Rokdarbi – Drošība darbā	1
Vizuālā māksla	3. kl. Cilvēks darbā	1
Dabas zinības	4. kl. Cilvēki, kas rūpējas par dabu. Iepazīšanas ar dabu saistībām profesijām	2
Sociālās zinības	4. kl. Sava laika plānošana	1
Sports	Komandu spēles	1
	Fizisko īpašību tests	1
Klases stundās	3. kl. Manas intereses, dotumi un spējas	1
	3. kl. Kāpēc vajadzīgs darbs?	1
	3. kl. Profesiju izstāde. Praktiskais darbs	1
	4. kl. Mans brīvais laiks, manas iespējas pašrealizēties	1
	4. kl. Profesijas pagātnē, tagadnē un nākotnē	1
	3. - 4. kl. Mani darbiņi. Pienākumi ģimenē	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, skolas un klašu vecāku sapulces, skola, individuālās konsultācijas u.c.)	3. – 4. kl. Drošība. Glābēju profesijas. Diena ugunsdzēsēju	2
	3. kl. Konkurss „Profesiju daudzveidība”.	1
	3.,4.kl.Karjeras nedēļas pasākums “Iepazīsti vecāku profesiju”	1
	3.,4. kl. Mācību ekskursija. Iepazīstam dažādus darbus	1
	Skolotāju diena skolā	1
	3.kl.Mācību ekskursija uz kādu zemnieku saimniecību	1
	4. kl. Uzņēmuma apmeklējums.	1

5.- 6. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras vadība” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Valodas	Manas intereses	1
	6. kl. Valodas kultūra	1
	Rakstura īpašības	1
	Mans brīvais laiks.	1
	Saziņa. Emocijas	1
Informātika	5. kl. Teksta apstrāde – lietišķie teksti datorā	1
	5. kl. Informācijas ieguves un komunikācijas	1
Vēsture	6. kl. Es ienāku sabiedrībā	1
Literatūra	5. kl. Domraksts. Mans varonis tiek galā ar grūtībām	1
	6. kl. Mūsdienu jaunieša problēmas	1
Mājturība/ Sports	Drošības noteikumi un to nepieciešamība. Veselība un darbs	2

Sociālās zinības	5. - 6. kl. Konflikts, to rašanās un risināšana	1
	5. kl. Mana mācīšanās taktika	1
	6. kl. Pienākumi un tiesības	1
Dabas zinības	5. kl. Cilvēka mājas un darbs	1
	5. kl. Organisma augšana	1
Klases stundās	5. kl. Mani mērķi un kā es tos varu sasniegt	1
	5. kl. Uzvedības etiķete	1
	5. kl. Sevis reprezentēšana	1
	6. kl. Kā cilvēki tiek galā ar grūtībām	1
	6. kl. Laika plānošana	1
	6. kl. Mans nākotnes redzējums	1
	5. kl. Adaptācijas nodarbības sadarbībā ar skolas psihologu. Darbs komandā. Stresa menedžments.	2
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, skolas un klašu vecāku sapulces, skola, individuālās konsultācijas u.c.)	5. kl. Ekskursija uz kādu uzņēmumu. Ēnu diena	1
	5. kl. – 6. kl. Drošība: Darbs un risks	1
	5.kl.Ekskursija uz Medicīnas muzeju.	1
	5.-6.kl.Ēnu diena – vecāku darba vietu apmeklēšana.	1
	6.kl. Mācību ekskursija uz SIA ZAAO	1

7.klasē tiek akcentēta joma „Pašizpēte” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Valodas	Mans hobījs	1
	Es un mani draugi	1
	Mani mājdzīvnieki	1
	Mana istaba	1
	Sazīņa: personīgais viedoklis, attieksme, pamatojums, diskusija.	1
	Mans apģērbs	1
Mājturība	Rokdarbi – zekļu adīšana	1
	Kulinārija	1
Ģeogrāfija	Klimata izmaiņas un veselība	1
Vēsture	Seno baltu ciltis	1
Literatūra	Boļuка, Billes un mana bērnība	1
Sports	Fizisko īpašību tests	1
	Komandu darbs	1
Sociālās zinības	Atkarības	1
	Lietišķas saskarsmes etiķete	1
Klases stundās	Es starp citiem	1
	Mans raksturs un paradumi	1
	Uztveres tipi	1
	Temperamenti	1
	Mācies mācīties	1
	Kas es esmu? Ko es protu, varu un daru?	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, skolas un klašu	7.kl. Mācību ekskursijas	2
	Latvijas Medicīnas muzeja apmeklējums.	1
	Konkurss „Ko es zinu par profesijām?”	1

vecāku sapulces, skola, individuālās konsultācijas u.c.)	Nodarbības par karjeru. Sevis izzināšana. Kas es esmu? Ko es protu un varu?	4
	Ēnu dienas	1
	Akcija „Cieni sevi, cieni citus, esi pieklājīgs”	1
	Diskusija „Es un mani draugi”	1

8. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras izpēte” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Svešvalodas (angļu, vācu, krievu)	Lietišķi raksti – Eiropas CV	1
	Intervija ar dažādu profesiju pārstāvjiem	1
Latviešu valoda	Lietišķie raksti – darba sludinājumu pētišana	1
	Tekstveidne - pārspriedums	1
Sociālās zinības	Droša sociālā vide	1
	Darbs un karjera	1
Fizika	Izcilākie fiziķi	1
Ģeogrāfija	Darbaspēka migrācija Eiropas Savienībā	1
	Darba vietas dažādās valstīs	1
Matemātika	Izcilākie matemātikī	1
Vēsture	Strādnieku kustība 19. gs. pēdējā trešdaļā	1
	Ekonomiskā attīstība Eiropā un ASV 19.gs.beigās	1
Ķīmija	Ķīmiskie atkritumi un to pārstrāde	1
	Referāts „Mendeļejevs un citi izcilākie ķīmiķi”	1
Bioloģija	Veterinārārsta profesija	1
	Ekoloģija, profesijas ”Cilvēks – daba”	1
Klases stundās	Darbs un vaļasprieks	1
	Kas man patīk?	1
	Darba sludinājumu pētišana	1
	Profesijs prestižs un perspektīvas	1
	Sapnis vai realitāte	1
	Droša vide (darba drošība)	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, skolas un klašu vecāku sapulces, skola, individuālās konsultācijas u.c.)	Mācību ekskursija uz Motormuzeju	1
	Nacionālās bibliotēkas apmeklējums.	1
	Ēnu diena „Mana sapņu profesija”	1
	Karjeras nedēļa	4
	Skolotāju diena	1
	Interesu izglītības, pulciņu, fakultatīvās nodarbības, individuālās konsultācijas, skolēnu portfolio veidošana	1

9.klasē tiek akcentēta joma „Karjeras vadība” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Valodas	Dienas režīms	1
	Izglītības sistēmas dažādās valstīs. Izglītības iespējas ārzemēs	1
	Publiskā uzstāšanās – sevis prezentēšana	1
	Lietišķi raksti	1
	CV	1
Vēsture	Pasaules ekonomiskā krīze 20. gs. 30. gados	1
	Izcilākie zinātnieki 20. gs.	1
	20. gs. progress zinātnē un tehnikā	
Sociālās zinības	Darba likumdošana	1
	Ģimenes budžets, skolas budžets	1
	Civillikums	1
	Nodokļi	1
	Cīlveks, sabiedrība, karjera, rīcība	1
Geogrāfija	Saimniecības nozares un ar tām saistītās nozares Latvijā	1
Ķīmija	Ķīmija sadzīvē	1
Klases stundās	Karjeras plānošana	1
	Karjeras kāpnes, karjeras plāns	1
	Sekmju plānošana un izvērtēšana	1
	Lēmumu pieņemšana, atbildība	1
	Profesionālā virzība. Profesionālā piemērotība	1
	Iekļaušanās darba tirgū	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, skolas un klašu vecāku sapulces, skola, individuālās konsultācijas u.c.)	Tikšanās ar skolas administrāciju par izglītības programmām vidusskolā.	1
	Mācību ekskursijas	2
	Vecāku sapulce „Mana bērna nākotnes plānošana”	1
	Skolotāju diena	1
	Atvērto durvju dienu apmeklējumi izglītības iestādēs	
	Izstādes „Skola” apmeklējums	1
	Ēnu diena	1
	Aptauja par karjeras izvēles jautājumiem.	1

10. klasē tiek akcentēta joma „Pašizpēte” šādā apjomā

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Klases stundās	Mani sapņi un nākotnes nodomi	1
	Pareizi nenovērtēdams savas spējas, panākumus negūsi	1
	Manas intereses un prasmes	1
	Mans mērķtiecīgums	1
	Kāds es esmu saskarsmē ar citiem.	1
	Manu vecāku „Veiksmes stāsti”.	1
	Gimene un tās ietekme	1
	Riskēt vai vispār atteikties no riska.	1

	Kas es esmu? Ko es protu, varu un daru?	1
	Darbs un vaļasprieks	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, skolas un klašu vecāku sapulces, skola, individuālās konsultācijas u.c.)	Veiksmes stāsti, tikšanās ar skolas absolventiem.	
	Karjeras dienas – tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem	
	Nākotnes karjeras izvēles iespējas Latvijā un Eiropā.	
	Konkurss „Ko es zinu par profesijām?”	
	Ekskursijas uz uzņēmumiem.	
	MEISTARKLASES – TIKŠANĀS ar dažādu jomu speciālistiem	
	Aptauja par karjeras izvēli, iespējām, profesijām.	
	Interēšu izglītības, pulciņu, fakultatīvās nodarbības Skolēnu portfolio veidošana.	
	Izstādes „Skola” apmeklējums	
	Ēnu diena	
	Individuālās konsultācijas.	
	Ēnu dienas uzņēmumos.	

11. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras izpēte” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Valodas (latviešu, angļu, krievu) un humanitārā cikla mācību priekšmeti	Tavas intereses un profesiju tipi. Nākotnes iespēju izzināšana. Manu vecāku darbs, profesijas Mūsu skolas absolventu sasniegumi un profesionālā izaugstsme. Radošā domāšana palīgs karjeras plānošanā	1 1 1 1 1
Dabaszinību cikla mācību priekšmeti	Statiska - darba tirgus un pieprasījums Biznesa idejas un to īstenošana Profesiju standarti. Profesiju klasifikators Biznesa plāns	1 1 1 1
Klases stundās	Kas ir tolerance Manas izvēles Labdarība, mecenātisms Mērķu izvirzīšana un sasniegšana.	1 1 1 1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, skolas un klašu vecāku sapulces, skola, individuālās konsultācijas u.c.)	Tikšanās ar dažādu uzņēmumu un izglītības iestāžu darbiniekiem. Skolotāju diena Karjeras dienas – tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem Nākotnes karjeras izvēles iespējas Latvijā un Eiropā. Konkurss „Ko es zinu par profesijām?” Aptauja par karjeras izvēli, iespējām, profesijām. Interēšu izglītības, pulciņu, fakultatīvās nodarbības Skolēnu portfolio veidošana. Izstādes „Skola” apmeklējums Ēnu diena Individuālās konsultācijas. Ēnu dienas uzņēmumos.	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1

12. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras vadība” šādā apjomā

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Valodas (latviešu, angļu, krievu) un humanitārā cikla mācību priekšmeti	Mana izvēle un atbildība	1
	Izglītības iespējas Latvijā un Eiropā.	1
	CV un motivācijas vēstule.	1
	Kā radīt pozitīvu iespaidu darba devējam.	1
	Lēmumu pieņemšana un īstenošana.	1
Dabaszinību cikla mācību priekšmeti	Statistika un veiksmes stāsti- mūsu skolas absolventu sasniegumi un profesionālā izaugsme.	1
	Veselīga konkurence un sāncensība	1
	Mans karjeras/ biznesa plāns	1
	Lēmumu pieņemšana un īstenošana.	1
Klases stundās	Cieņa prēt sevi un citiem	1
	Brīvības – iekšējās un ārējās.	1
	Kritiskā un pozitīvā domāšana.	1
	Emociju kontrolēšana.	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, skolas un klašu vecāku sapulces, skola, individuālās konsultācijas u.c.)	Lekcija „Izglītības sistēma – kā pareizi izvēlēties mācību iestādil.”	1
	Karjeras dienas – tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem	
	Nākotnes karjeras izvēles iespējas Latvijā un Eiropā.	
	Aptauja par karjeras izvēli, iespējām, profesijām.	1
	Interēšu izglītības, pulciņu, fakultatīvās nodarbības Skolēnu portfolio veidošana.	
	Izstādes „Skola” apmeklējums	1
	Individuālās konsultācijas.	
Ēnu diena		

6.2 KI INTEGRĀCIJA MĀCĪBU PRIEKŠMETU STUNDĀS KOMPETENCĒS BALSTĪTĀ PIEEJĀ

Dabaszinātņu mācību joma	
dabaszinības (1.– 6. klase) fizika, ķīmija, bioloģija, geogrāfija (7.– 9. klase) (10.-11.)	<p>Skolēns veido izpratni par dabas parādībām un procesiem, tādiem kā enerģija, kustība, spēks, lauks, viela, organisms u.c.; izmanto pētnieciskās prasmes, eksperimentē, mācās modelēt un prognozēt; mācās par resursu saprātīgu izmantošanu un dabas ilgtspējību.</p> <p>Apzinās sociāli atbildīgu lēmumu pieņemšana.</p> <p>Uzņēmējspēju attīstīšana sekmē sabiedrībā izmantojamo resursu apvienošanu kopējam un individuālajam labumam – skolēns gūst priekšstatu par valstu un reģionu priekšrocībām saimniecības nozaru attīstībā un analizē iedzīvotāju skaita un darbaspēka resursu izmaiņas ietekmējošos faktorus.</p> <p>Cilvēki apzinās alternatīvas, plānojot pieejamo resursu izlietojumu, – skolēns izvērtē cilvēka saimniecisko un politisko darbību nozīmi resursu izmantošanā, radītās sekas vidē un pieņem ilgtspējīgus lēmumus.</p> <p>Apgūstot programmu, skolēnam attīstās ieradumi saudzīgi izturēties pret savu ķermenī sadzīves situācijās, orgānu sistēmas darbības traucējumu gadījumos rīkoties atbilstoši situācijai (atpazīt risku, domāt, rīkoties), rūpēties par savu veselību. Lai to sasniegtu, gandrīz katrā tematā piedāvāts apskatīt aktuālus veselības jautājumus.</p>
Veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma	
sports un veselība	<p>Skolēns izprot un veido aktīva un veselīga dzīvesveida ieradumus, iesaistās daudzveidīgās fiziskajās aktivitātēs; gūst izpratni par veselības un drošības jautājumiem, rīcību riska situācijās.</p> <p>Līdztekus mācībām par fizisko aktivitāti skolēni apgūst tās saistību ar veselību (veselīga dzīvesveida pamatu apguve un ieradumu vei-došana) un drošību (izzina, analizē un izvērtē riskus dažādās dzīves situācijās, pieņem izsvērtus lēmumus drošai rīcībai un uzņemas par tiem atbildību).</p> <p>Skolēna fiziskās spējas vērtē pēc šādiem parametriem – koordinācija, ātrums, izturība, spēks, lokanība. Mācību saturs ir veidots tā, lai skolēnam pakāpeniski un mērķtiecīgi veidotos izpratne par vecumposma attīstībai atbilstošākām fiziskām spējām un par veselību nostiprinošu fizisko sagatavošanu.</p>

	Matemātikas mācību joma
matemātika	<p>Skolēns apgūst un jēgpilni izmanto matemātikas valodu, matemātikai raksturīgas stratēģijas un spriešanu, skaitļus un darbības ar tiem, algebras elementus un sakarības, figūras un to īpašības, varbūtību un prasmes darbā ar datiem. Attīstīt domāšanas prasmes, saskatot un formulējot sakarības starp lielumiem.</p> <p>Veidot prasmes darbā ar datiem, formulējot ar pieredzi saistītu pētāmo jautājumu, plānojot datu ieguvi, tos praktiski iegūstot, sakārtojot un analizējot.</p>
dizains un tehnoloģijas, datorika, inženierzinības	<p>Tehnoloģiju mācību joma</p> <p>Skolēns apgūst prasmes radīt sev un sabiedrībai vajadzīgas lietas un produktus, izkopj dizaina domāšanu, iepazīst lietu tapšanas procesu, izvēlas jēgpilnu risinājumu kādai problēmai, apgūst un lieto digitālās prasmes, programmēšanas pamatus.</p> <p>Veidot skolēna izpratni par to, kā top cilvēkiem noderīgi dizaina risinājumi – produkti, pakalpojumi, informācijas un vides risinājumi. Izstrādājumi top, dizaina procesā ietverot vairākus secīgus darbību soļus.</p> <p>Vajadzību un iespēju apzināšana. Lai radītu idejas, skolēns izpēta nepieciešamību pēc konkrēta izstrādājuma, apzinot savas un citu vajadzības. Skolēns apzinās savas spējas (ko viņš prot) un pieejamos resursus (materiāli, tehnoloģijas, instrumenti, laiks), ko patērēs konkrētu darbību veikšanai. Ideju meklēšana un risinājuma izvēle. Skolēns izmanto dažādas ideju radīšanas stratēģijas, apsverot, vai šāds izstrādājums ir nepieciešams, vai tas būs ilgtspējīgs, vai tas būs aktuāls un vai tā izstrāde nepatērēs liekus materiālus, vai tirgū jau ir pieejami šādi vai līdzīgi risinājumi, kā arī izvērtē dažādas izstrādājumā izmantojamo materiālu un tehniku alternatīvas un pamato savu izvēli.</p> <p>Nozīmīgs dizaina un tehnoloģiju mācību priekšmeta mērķis ir dot iespēju skolēnam attīstīt praktiskās iemaņas, strādājot ar daudzveidīgiem, tehnoloģiski aizvien sarežģītākiem darbarīkiem, elektriskajiem instrumentiem un ierīcēm. Skolēni neatkarīgi no dzimuma vai interesēm mācību procesā iepazīstas ar visām programmā paredzētajām tehnoloģijām, tā gūstot priekšstatu par daudziem un dažādiem materiāliem, to apstrādes tehnoloģijām, kā arī praktiskas iemaņas darbā ar tiem. Inženierzinībās, dabaszinātņu mācību jomā gūtās atziņas un tehnoloģiju mācību jomā apgūtās tehniskās un materiālu apstrādes prasmes, lai zinātniskās un tehniskās zināšanas piemērotu dažādu inženierietechnisku problēmu risināšanai.</p>

Valodu mācību joma	
Latviešu valoda, svešvalodas	<p>Skolēns ir ieinteresēts valodu apguvē, sev saistošas un noderīgas lasāmvielas izvēlē, lieto valodu kā domāšanas, izziņas un saziņas līdzekli, izprot valodas lomu identitātes veidošanā, piedalās mutvārdu un rakstveida saziņā precīzi, skaidri un atbilstoši literārās valodas normām.</p> <p>Daudzveidīgu tekstu izmantošana īpaši pieaug digitālajā komunikācijā, sociālajos medijos un cita veida elektroniskajā saziņā, kas ir bērnu un jauniešu ikdiena. Prasmes, kuras ir nepieciešamas, lai lasītu verbālu (vārdisku) tekstu, atšķiras no prasmēm, kuras nepieciešamas, apgūstot multimodālus tekstus.</p> <p>Atklāt tekstu daudzveidību. afiša, apraksts, apsveikums, atskaite, diagramma, dzejolis, filma, ielūgums, instrukcija, īsziņa, kalendārs, karte, komentārs, komikss, luga, mutvārdu saruna, (kārtības, spēles) noteikumi, pasaka, (TV, pasākuma) programma, plakāts, (ēdiena) recepte, reklāma, sludinājums, stāsts, tradicionālā un mūsdienu folklora (anekdote, nostāsts, tautasdziesma u. c.), vēstījums, privātā vēstule.</p> <p>Anketa, anotācija, dienasgrāmata, (produkta) etiķete, infografika, informatīva lapa, informatīvs buklets, intervija, epasta vēstule, lietišķā vēstule, vēsturisks dokuments, video/filmas teksts.</p> <p>Aforisms, atsauksme, CV (dzīvesgājums), emuārs, eseja, grafiti teksts, iesniegums, konspekts, kopsavilkums, motivācijas vēstule, pārskats, pārspriedums, paskaidrojums, pieteikums, recenzija, romāns, scenārijs, ticējums, vizītkarte, zīmīte.</p> <p>Lietpratība jeb kompetence ir individuāla spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas reālās dzīves mainīgās situācijās. Tā ir spēja adekvāti lietot mācīšanās rezultātu noteiktā kontekstā (izglītības, darba, personiskajā vai sabiedriski politiskajā). Lietpratība jeb kompetence ir kompleksa – tā ietver zināšanas, prasmes un ieradumus, kas saistīti ar motivāciju un gribu. Padziļināt interesi par valodu apguvi; izprast svešvalodu lomu starpkultūru saziņas nodrošināšanā; lietot angļu valodu kā domāšanas, izziņas, saziņas un radošās izpausmes līdzekli; skaidri, saprotami, literāri pareizi un atbilstoši saziņas situācijai paust savas domas, jūtas un uzskatus mutvārdos un rakstu formā angļu valodā; uztvert, saprast, analizēt un interpretēt informāciju, jēdzienus, faktus un idejas dažādu</p>

	formātu un žanru tekstos angļu valodā; izmantot lasītprasmi angļu valodā sevis emocionālai un intelektuālai bagātināšanai.
sociālās zinības (1.–3. klase), sociālās zinības un vēsture (4.–6. klase), sociālās zinības, Latvijas un pasaules vēsture (7.–9. klase) Vēsture I (10.-12.kl)	<p>Sociālā un pilsoniskā mācību joma</p> <p>Skolēns veido izpratni par tādiem jēdzieniem kā indivīds, sabiedrība, vara un pārvaldes institūcijas, resursi; veido vēsturisko, nacionālo un pilsonisko apziņu, izpratni par laiku un pārmaiņām sabiedrībā.</p> <p>Apgūst savu sociālo lomu un prasmi rīkoties tai atbilstoši, mācās domāt par mācīšanos, kontrolēt savas emocijas, vēlmes, vajadzības un sadarboties ar citiem. Mācās ieņemt aktīvu pozīciju sabiedrībā, kļūt par līderiem savā dzīvē un sabiedrībā, izprast valsts iekšējās un ārējās funkcijas, ekonomikas un tirgus kā ekonomikas daļas likumsakarības, ievērot noteikumus, izvēlēties vērtībās balstītus lēmumus pretrunīgās situācijās.</p> <p>Mācās apzināties savu vērtību un unikalitāti, izteikt personisko viedokli, vadīt savas emocijas, pašizziņu un mācīšanās procesu, kā arī izprast savu lomu sabiedrībā un radīt vēlmi sadarboties.</p> <p>Mācās izprast un arī risināt aktuālas sabiedriskas un ekonomiskas problēmas, iedziļinoties un pētot dažādu gadījumu piemērus, meklējot atbildes uz jautājumiem kāpēc? un kā?, šauboties un pieņemot atbilstošus lēmumus, modelējot dažādus sadarbības un līdzdalības veidus. Skolēni attīsta kritiskās domāšanas, problēmu definēšanas un risināšanas, cēloņu un seku izspriešanas, plānošanas un finanšu pratības prasmes, kā arī izpratni par sabiedriskajiem un ekonomiskajiem procesiem, ir būtiski iemācīties saskatīt un izskaidrot likumsakarības starp dažādiem notikumiem, iegūstot informāciju no atšķirīgiem informācijas avotiem un attīstot dažādas prasmes – analizēt statistikas datus; ievākt, apstrādāt un analizēt datus, anketējot respondentus un izpētot sabiedrības viedokli; skaidrot sakarības starp lielumiem un funkcijām ekonomiskajos modeļos; analizēt rakstītos informācijas avotus, nosakot informācijas drošīcamību un salīdzinot ar informāciju no citiem avotiem. Nozīmīgs priekšmeta uzdevums ir veidot skolēna izpratni par ekonomiskajiem procesiem un uzņēmējdarbību. Uzņēmējspējas ir prasmju un personisku īpašību kopums, kuru attīstīšana prasa skolēna aktīvu, praktisku mācīšanos starpdisciplinārā vidē, mācību procesu saskaņojot ar dizaina un tehnoloģiju saturu un prasmju apguvi. Lai paveiktu uzdevumu, skolēni pielieto un pilnveido jaunrades, pašvadības, sadarbības, problēmrisināšanas un līdzdalības prasmes.</p>

Kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslas mācību joma

vizuālā māksla, mūzika, literatūra, teātra māksla

Skolēns veido izpratni par mākslu un kultūru, praktiski darbojoties, iepazīst mākslas veidus un to izteiksmes līdzekļus, tajos paustās idejas kā autora, laikmeta un kultūras mijiedarbību, kultūru daudzveidību, izpausmes, kultūras mantojumu; iepazīstot sevi, apzinās un izprot piederību tautas, valsts, kopienas kultūrai; piedzīvo jaunrades procesu mūzikā, vizuālajā mākslā, literatūrā, teātra mākslā.

Kultūras piedzīvošana klātienē, gan iepazīstot konkrēto mākslas veidu (literatūra, vizuālā māksla, mūzika, teātra māksla) tā profesionālajās izpausmēs mūsdienās un vēsturiskā attīstībā, gan skolēnam pašam mērķtiecīgi darbojoties un iepazīstot konkrētā mākslas veida izteiksmes līdzekļu nozīmi ideju atklāsmei pašizpausmē; tas nepieciešams, lai nodrošinātu skolēnam nepastarpinātu informācijas ieguvi, iespēju veidot savu izpratni, darbojoties praktiski.

Attīstot jaunrades un uzņēmējspējas, sadarbības un pašvadītas mācīšanās caurviju prasmes, lielu nozīmi ierādot sociāli emocionālajam mācīšanās procesam; pārējās caurviju prasmes attīstot mācību procesā pakārtoti un atbilstoši mākslas veida specifikai – veidojot estētisko, emocionālo, radošas darbības un mērķtiecīgas sadarbības pieredzi. Patstāvīgi lasa sev interesējošu literatūru, izmanto bibliotēkas savas literārās pieredzes veidošanai, izvēlas drošticamu informāciju un kvalitatīvus resursus digitālajā vidē. Savu jaunrades darbu secīgi plānot, mērķtiecīgi realizēt, pabeigt un izvērtēt tolerantā diskusijā; izmantot radošās domāšanas procesu kā problēmrisināšanas veidu.

6.3 CAURVIJU PRASMES MĀCĪBU SATURĀ KOMPETENCĒS BALSTĪTĀ PIEJĀ

Caurviju prasmju apguve un izmantošana ikdienā ir nozīmīgs priekšnoteikums dzīlākas izpratnes veidošanai mācību priekšmetā. Vingrinoties izmantot caurviju prasmes mācību priekšmetam specifiskos veidos un situācijās, skolēns vienlaikus ir ieguvis vispārīgas prasmes, kuras varēs izmantot visu dzīvi.

Caurviju prasmes ietver nozīmīgus skolēna darbības kognitīvos, afektīvos un sociālos aspektus, kas attiecas uz visiem cilvēka darbības virzieniem. Caurviju prasmes palīdz apgūt zināšanas dažādos kontekstos un ar dažādiem domāšanas un pašvadītas mācīšanās paņēmieniem, tādējādi stiprinot jaunu zināšanu sasaisti ar personisko pieredzi. Savukārt caurviju prasmju izmantošana dažādās mācību jomās nostiprina skolēnu spējas tās izmantot patstāvīgi un visdažādākās situācijās, tostarp sarežģītās un neparedzamās.

1. Kritiskā domāšana un problēmu risināšana

Kritiskā domāšana un problēmrisināšana ir mērķtiecīga informācijas analīze. Skolēns rūpīgi un mērķtiecīgi izzina, analizē un izvērtē dažāda veida informāciju un situācijas, izprot to kontekstu; pieņem izsvērtus lēmumus, uzņemas par tiem atbildību; rīkojas, lai risinājumus problēmām izstrādātu un ieviestu; kompleksās situācijās lieto efektīvas problēmrisināšanas stratēģijas, un izvērtē savu sniegumu, pieņemot atbildīgus lēmumus, kas nozīmīgi īstermiņā un ilgtermiņā.

2. Jaunrade un uzņēmējspēja

Jaunrade ir process, kurā rodas jaunas idejas, kas ir noderīgas cilvēkam vai cilvēku grupai, bet uzņēmējspēja ļauj šīs idejas īstenot praksē, sasniedzot savus un sabiedrības mērķus. Skolēns meklē un saskata daudzveidīgas iespējas uzlabot dzīves kvalitāti sev un citiem. Ar drosmi un interesi izmanto iztēli, lai radītu oriģinālus, vērtīgus un noderīgus produktus un risinājumus. Uzņemas iniciatīvu un procesa vadību, lai tos mērķtiecīgi attīstītu dzīvotspējīgā piedāvājumā. Rotaļājoties un eksperimentējot ar ierastām darbībām un priekšmetiem, bērns rada dažādas iepriekš nepieredzētas lietu kombinācijas, stiprina vēlmi apgūt jaunas zināšanas un prasmes, kā arī veido ieradumu izrādīt iniciatīvu un paveikt iesākto līdz galam.

3. Pašvadīta mācīšanās

Pašvadīta mācīšanās ir apzināta spriešana, reflektēšana par savām mācīšanās darbībām un spēja vadīt savu mācīšanos jebkādā dzīves situācijā, kontekstā. Skolēns apzinās sevi kā indivīdu, savas vēlmes, vajadzības un intereses; spēj pārvaldīt savas emocijas, domas un uzvedību, spēj izvirzīt reālus mērķus, pieņemt atbildīgus lēmumus; prot un ir motivēts pastāvīgi un patstāvīgi mācīties un pilnveidot sevi; saprot un seko līdzī savam mācīšanās procesam, izvērtē savus mācību sasniegumus, apzinās efektīvākos mācīšanās paņēmienus, plāno mācīšanās procesu un uzņemas atbildību par to. Skolēns attīsta spēju sadzīvot ar neskaidrību un neviennozīmīgām situācijām. Pašvadītas mācīšanās prasmes ir svarīgas, jo tās attīsta skolēnā lielāku vēlmi un motivāciju mācīties, palīdz nostiprināt zināšanas, rosina darboties mērķtiecīgi un rezultatīvi. Skolēns apzinās savas stiprās un vājās pusēs un to, ka kļūdas ir mācīšanās procesa neatņemama sastāvdaļa, kas ļauj saprast, ko nākamajā darīšanas reizē var veikt citādāk.

4. Sadarbība

Sadarbība ir iespēja apzināti mācīties citam no cita, samazināt darbam nepieciešamo laiku, rodot radošus risinājumus problēmām un gandarījumu par kopā paveikto.

Skolēns dažādās dzīves situācijās un atšķirīgās sabiedrības grupās izmanto sadarbību kā efektīvu veidu kopīga mērķa sasniegšanai. Apzinās, kā paša emocijas, uzskati un vērtības ietekmē attiecības ar citiem cilvēkiem, veiksmīgi sazinās, saprotas, veido pozitīvas attiecības, mērķtiecīgi strādā neviendabīgās grupās, vienojas strīdīgos jautājumos un saskaņo rīcību, iecietīgi un ar cieņu izturas pret atšķirīgiem uzskatiem, cilvēku daudzveidību uzskata par vērtību.

5. Pilsoniskā līdzdalība

Skolēns veido aktīvu dzīves pozīciju un nostiprina savu pārliecību par katra individuālā iespējām ietekmēt un izmainīt vidi un situāciju, kurā atrodas, sabiedrības un vides ilgtspēju saista ar individuālām ikdienas rīcību, saskata to gan lokālā, gan globālā mērogā, empātiski izzina daudzveidīgus uzskatus, rīkojas solidāri un atbildīgi, sarunu ceļā meklē un kopā ar citiem īsteno risinājumus pretrunīgām situācijām.

6. Digitālās prasmes

Digitālās prasmes ir prasmes, kuras palīdz efektīvi, gudri un atbildīgi lietot digitālās tehnoloģijas. Skolēns atbildīgi izmanto digitālās tehnoloģijas ikdienā, lai zināšanas iegūtu, izmantotu un radītu, kā arī risinātu uzdevumus un problēmas, koplietotu un izmantotu savu un citu radītu saturu, prasmīgi pārvalda savu digitālo identitāti, efektīvi un droši komunicē un sadarbojas ar citiem digitālajā vidē; kritiski un konstruktīvi izvērtē tehnoloģiju un mediju lomu sabiedrībā. Digitālās ierīces un tehnoloģijas ir kļuvušas par mūsdienu cilvēku neatņemamu mācību, darba un izklaides daļu. Lielākā daļa bērnu zina, kas ir telefons, fotokamera, televizors, dators – šīs ierīces ģimenē lieto ikdienā.

7. KARJERAS IZGLĪTĪBAS VĒRTĒŠANA

Beidzot 6. klasi, skolēns:

- ir iepazinies ar dažādām profesijām;
 - izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē;
 - izprot saikni starp zināšanām, izglītību, profesijām un nodarbinātību;
 - mēģina izzināt savas personīgās intereses un spējas;
 - izprot komunikācijas un komandas darba nepieciešamību.
-
- **Sevis iepazīšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes**
 - Skolēns spēj analizēt un izvērtēt savus sasniegumus, personiskās īpašības, spējas un iemaņas.
 - Skolēns prot izmantot pašanalīzes rezultātus savu attīstības vajadzību noteikšanai un sava pozitīva paštēla veidošanai.
 - Skolēns spēj noteikt savas attīstības mērķus.
 - Skolēns spēj atšķirt stereotipus un sagrozītus, realitātei neatbilstošus cilvēku un profesiju aprakstus.
 - Skolēnam ir izveidojušās noteiktas attieksmes pret dzīves pamatvērtībām, prasmes mācīties un izpratne par darba, tajā skaitā arī komandas darba, nozīmi.

Darba pasaules izzināšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

- Skolēns izprot, ka darba dzīve nav tikai iešana uz darbu un naudas pelnīšana; saprot, ka darba dzīvei ir daudzi svarīgi aspekti.
- Skolēns spēj aprakstīt, kādas izmaiņas ir notikušas darba pasaule (raksturot izmaiņas darba pasaule).
- Skolēns zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām un darba tirgu; zina,
- kur meklēt karjeras konsultantu palīdzību; ir spējīgs izmantot informācijas avotus.
- Skolēns spēj izveidot profesiju grupas pēc to pazīmēm.
- Skolēns apzinās savas iespējas. Lēmumu pieņemšanā, plānošanā un tālākā rīcībā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes.
- Skolēns spēj izmantot vienkārsus lēmumu pieņemšanas paņēmienus.
- Skolēns prot sameklēt un izmantot palīdzību personīgu lēmumu pieņemšanā.
- Skolēns spēj izprast ilgtermiņa plānošanas nozīmi un ietekmi savas karjeras iespēju un ar to saistīto lēmumu pieņemšanas kontekstā.
- Skolēns spēj apsvērt dažādas iespējas un, ja nepieciešams, spēj koriģēt vai mainīt savus plānus.
- Skolēns izprot, ko nozīmē —tikt galā mainīgajā pasaulei un kā tas ir attiecināms uz ilgtermiņa karjeras plānošanu.
- Skolēns spēj (daļēji) uzņemties atbildību par savas personības attīstību.
- Skolēns spēj analizēt pārmaiņas, kas notikušas viņa dzīvē pēdējā laik

Beidzot 9. klasi, skolēns:

- sāk apzināties savas iespējas un sāk reālistiski samērot savas intereses, spējas/dotumus, personīgās īpašības un vērtības;
- spēj novērtēt un samērot savas spējas, vēlmes un iespējas pieņemt ar karjeras izvēli saistītos lēmumus;
- ir ieinteresēts turpināt savu izglītību; izzina savas tālākizglītības iespējas; spēj savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju;
- ir ieguvis zināšanas par vietējo darba tirgu;
- izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību;
- izprot saistību starp nodarbošanos/darbu/profesiju un dzīves stilu;
- izprot mainīgās darba pasaules un mūžizglītības jēdzienus;
- spēj saskatīt izvēles iespējas/alternatīvas karjeras iespēju izvēlē.

- Sevis iepazīšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

- Skolēns ir veicis vienkāršus pašnovērtēšanas testus, lai noteiktu savus īstermiņa un ilgtermiņa izglītības un karjeras plānošanas mērķus.
- Skolēns spēj noteikt un novērtēt, kāda ir viņa ārpusklases darbā apgūtā pieredze un zināšanas par darba pasauli.
- Skolēns spēj pielietot iegūtās analizēšanas un plānošanas prasmes savas karjeras plānošanā.
- Skolēns ir spējīgs paskaidrot, kāpēc ir nepieciešams cīnīties pret stereotipu veidošanu un diskrimināciju skolā un darbā. Darba pasaules izzināšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes
- Skolēns spēj izskaidrot terminu —karjera tā plašākajā nozīmē.
- Skolēns spēj vispārīgi aprakstīt, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un profesionālās apmācības iespējas dažādās izglītības iestādēs.
- Skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par dažādām karjeras iespējām (darba tirgu, izglītību).
- Skolēns zina, ka personīgās veselības stāvoklis/problēmas varētu būt par šķērsli dažu profesiju izvēlē.
- Skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas.
- Skolēns spēj formulēt savas attīstības iespējas pēc pamatizglītības iegūšanas.

Lēmumu pieņemšanā, plānošanā un tālākā rīcībā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

- Skolēns spēj izvēlēties un izmantot atbilstošas lēmumu pieņemšanas metodes.
- Skolēns spēj salīdzināt dažādas iespējas, kā kritērijus izmantojot gan personīgo pieredzi, gan izmantojot informāciju, kas iegūta no dažādiem informācijas avotiem.
- Skolēns, plānojot savu nākotni, spēj apsvērt arī ar finansēm saistītos faktorus.
- Skolēns prot reāli plānot savu darbību un nenovirzīties no noteiktajiem mērķiem.
- Skolēns zina, kādas ir prasības (kādas zināšanas, prasmes un personīgās īpašības ir nepieciešamas) un kas jādara, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē.
- Skolēns izprot savas un potenciālā darba ņēmēja tiesības.
- Skolēns māk sazināties un sadarboties ar citiem cilvēkiem dažādās dzīves situācijās.
- Skolēns prot apkopot, uzturēt un izmantot savu personīgo informāciju.
- Skolēns prot atlasīt nepieciešamo informāciju, kas nepieciešama, lai tiktu uzņemts.

Beidzot 12. klasi, skolēns:

- saprot koncepciju par darba tirgu mainīgumu;
- saskata vietēja un starptautiskā darba tirgus tendences;
- izprot sakarības starp izmaiņām darba tirgū un sociālajiem, politiskajiem un ekonomiskajiem procesiem;
- ir ieinteresēts attīstīt tās personiskās īpašības un iemaņas, kas ir būtiskas dažādām profesijām;
- spēj atrast interesantu informāciju par profesijām, izglītību un mācīšanās iespējām;
- prot izstrādāt pagaidu termiņa karjeras plānus, analizējot savas personiskās īpašības un prasmes;
- spēj sameklēt darbu un konkurēt darba tirgū; ir interesēts attīstīt šīs prasmes (CV/autobiogrāfiju);
- prot meklēt informāciju par darba vakancēm, reprezentēt sevī darba intervijā u.c.);
- ja nepieciešams, izmanto speciālista (karjeras konsultanta, psihologa, ārsta u.c.) konsultācijas.

Absolventu tālākizglītība ir kā viens no izglītības iestādes pašvērtējuma ziņojumā iekļaujamiem kritērijiem jomas “Atbalsts izglītojamiem” izvērtējumam, lai raksturotu atbalstu karjeras izglītībā.

Tabulā apkopojama informācija par skolēnu turpmākajām gaitām (izglītība un nodarbinātība) pēc pamatzglītības ieguves. Tajā apkopojami dati:

- par pamatzglītību ieguvušo skaitu, no tiem, cik turpina mācības vispārējās vidējās izglītības iestādē, cik profesionālās izglītības iestādē, cik neturpina mācības un cik strādā;
- par vispārējo vidējo izglītību ieguvušo skaitu, no tiem, cik turpina mācības augstākās izglītības iestādēs Latvijā vai ārzemēs, cik mācības neturpina, cik strādā. Iekļautas ailes par to, vai skolēni izvēlējušies nestrādāt un nemācīties, vai ir citi iemesli, vai arī nav ziņu vispār par skolēnu tālākajām gaitām.

LIMBAŽU VIDUSSKOLA								
.... / mācību gads								
ABSOLVENTU TĀLĀKIZGLĪTĪBA								
Klase	Beidza		Turpina mācības vispārējās vidējās izglītības iestādē	Turpina mācības profesionālās izglītības iestādē	Neturpina mācības	Strādā	Nemācās un nestrādā	Cita izvēle
Ar apliecību	Ar liecību							
9.								

LIMBAŽU VIDUSSKOLA								
.... / mācību gads								
ABSOLVENTU TĀLĀKIZGLĪTĪBA								
Klase	Beidza		Mācās		Dienests NBS	Nemācās un nestrādā	Strādā	Cita izvēle
Ar atestātu	Ar liecību	Augstākās izglītības iestādē	Profesionālās izglītības iestādē	Kursos				
12.								

8. KARJERAS IZLĪTĪBĀ IZMANTOJAMĀS METODES

Karjeras izglītības procesā var izmantot dažādus metodiskos paņēmienus un materiālus:

- darba lapas par karjeras tēmām;
- karjeras *portfolio* izveide;
- cilvēka dotumu, interešu, prasmju, vērtību, gaidu un darba spēju testēšana;
- karjeras konsultēšana individuāli un grupās;
- diskusijas un pārrunas grupā;
- karjeras informācijas resursu iegūšana, analīze un izmantošana;
- darbs e-vidē, IKT izmantošana;
- lēmumu pieņemšanas modeļu apguve, lēmumu pieņemšanas prasmju attīstīšana;
- profesionālā pētniecība un profesiju pētīšana.

Nr.	Metode	Prasmes
1.	Anketēšana/aptauja	Apgūt prasmi konkrēti atbildēt uz jautājumiem, prast izteikt savu domu konkrēti un īsi ieinteresēt audzēknī izzināt sevi, savas izglītības iespējas,
2.	Analīze	Prast objektīvi novērtēt un atšķirt savas vērtības no vispārpieņemtajām dzīves vērtībām. Apgūt prasmes, lai „gribu, varu, vajag” veidotu vienotu
3.	Brīvais raksts	Veidot prasmi brīvi izteikt rakstiski savas domas un
4.	Darbs ar informācija avotiem	Prast atrast, atlasīt un izvērtēt informāciju.
5.	Darbs grupās	Apgūt iemaņas darboties komandā, plānot darbu,
6.	Darbs pāros	Veidot prasmes sadarboties, uzklausīt otru, pārrunāt neskaidrības, ja nepieciešams,
7.	Diskusija	Mācīties izteikt mutiski savu viedokli, to pamatot, argumentēt, uzklausīt citu domas. Meklēt
8.	Ekskursijas	Iepazīstināt ar reālu darba vidi, karjeras iespēju
9.	Ēnu diena	Iepazīt tuvāk darba vidi. Iepazīt izvēlētās profesijas plusus un mīnusus. Veidot iemaņas rakstīt
10.	Eseja	Apgūt prasmi izteikties, pamatot savu viedokli,
11.	Individuālais darbs	Mācīties strādāt patstāvīgi.
12.	INSERT metode	Apgūt prasmi izvērtēt informāciju.

13.	Intervija	Apgūst prasmi sarunāties: uzklausīt sarunas biedrus, formulēt konkrētus jautājumus, atbildēt
14.	IT tehnoloģiju izmantošana	Attīsta prasmi lietot mūsdienas tehnoloģijas
15.	Pārrunas/sarunas	Apgūst prasmes veidot mērķtiecīgu dialogu, noskaidrot viedokli, iegūt informāciju pārrunu celā, nenovirzoties no tēmas, uzdot jautājumus un atbildēt uz tiem.
16.	Pašvērtējums/pašanalīze	Veidot kompleksu savas darbības, uzskatu, spēju,
17.	Pētījums	Apgūt prasmi strādāt ar problēmsituāciju: formulēt problēmu, veidot risinājuma plānu, izvērtēt gaidāmo rezultātu, meklēt alternatīvu

		pētnieciskajam darbam.
18.	Prāta vētra	Izprast, ka jebkuru neskaidru jēdzienu var izskaidrot, ja izsaka dažādus viedokļus, tos sistematizē un analizē.
19.	Prezentācija	Apgūt prasmes un iemaņas parādīt sevi un savu padarīto darbu.
20.	Prognozēšana	Mācīties paredzēt iespējamo rezultātu
21.	Projekts	Apgūt prasmi plānot darbu, strādāt patstāvīgi, sadarboties ar citiem, iegūt un izvērtēt informāciju, saistīt teoriju ar praksi, izdarīt secinājumus, prezentēt rezultātus.
22.	Seminārs	Mācīties atrast kļūdas un nepilnības, izdomāt vīziju to uzlabošanai, plānot tās sasniegšanu, pieņemt lēmumu, izdarīt kopsavilkumu – rezumēt.
23.	Spēles (lomu situāciju, lietišķās)	Apgūt prasmi iekļauties kolektīvā, veidot saskarsmi, prast novērtēt sevi salīdzinājumā ar citiem. Iejusties lomās, kas attālinātas no skolēna būtības, bet kurās viņi ikdienā var nokļūt Iemācīties modelēt dažādas problēmsituācijas.
24.	SVID analīze	Apgūt iemaņas izvērtēt pašreizējo situāciju un attīstības iespējas.
25.	T- tabula	Apgūt iemaņas izvērtēt parādību no vairākiem aspektiem.
26.	Tests	Rosināt iegūt informāciju par kādu jomu interese radīšanai.
27.	Tikšanās	Iegūt informāciju par kādu jomu intereses radīšanai
28.	Vērošana	Apgūt iemaņas izvirzīt mērķi patstāvīgi vērot, pierakstīt, salīdzināt, izdarīt secinājumus.

9. KI ĪSTENOŠANAI IETEICAMĀ LITERATŪRA

1. Amundsons N., (2016). *Aktīvā iesaistīšanās. Esība un darbība karjeras konsultēšanā.* 4.izd. Rīga: VIAA. Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/Amundsen_book_FINAL.pdf
2. Baldiņš A., Raževa A., (2001). *Klases audzinātāja darbs skolēnu personības izpētē.* Rīga: Pētergailis.
3. Daija Z., Panasina I., (2000). *Veido savu karjeru pats! Grāmata patstāvīgai profesijas izvēlei.* Rīga: Profesionālās karjeras izvēles centrs.
4. *Darba pasaules un karjeras iespēju izpēte / Ieteikumi skolotājiem, klašu audzinātājiem projektu nedēļas vadīšanai 7.-9. klasēs,* (2004). Rīga: PIAA. Pieejams: https://www.viaa.gov.lv/library/files/original/Darba_pasaules_un_karjeras_iespeju_ipzete.pdf
5. Dektereva N., Dorofjeva S., Vagele A., Zavjalova G., (2008). *Interesantas idejas klases audzinātājam.* Rīga: RaKa.
6. Lemešonoka I., *Kompetenču pieeja karjeras izglītībā skolā. Rokasgrāmata skolotājiem. Metodiskie materiāli,* (2018). Rīga: Zvaigzne ABC.
7. Lemešonoka I., *Vecāku atbalsts bērnam veiksmīgas karjeras veidošanā. Rokasgrāmata skolotājiem un vecākiem. Metodiskie materiāli,* (2020). Rīga: Zvaigzne ABC.
8. Karjeras vadības prasmes mācību priekšmetu standartu saturā: https://viaa.gov.lv/library/files/original/Karjeras_vadibas_buklets.pdf
9. Karjeras izglītība skolā https://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_izgliitiiba_skolaa_2010.pdf
10. Metodiskie ieteikumi „ Karjeras izglītība 7.-9. klasei Skolotāju rokasgrāmata (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.)
11. Metodiskie ieteikumi „ Karjeras izglītība 10.-12. klasei Skolotāju rokasgrāmata (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.)
12. Metodiskie ieteikumi „ Karjeras izglītība 7. klasei (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.) Metodiskie ieteikumi „ Karjeras izglītība 8. klasei (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.) Metodiskie ieteikumi „ Karjeras izglītība 9. klasei (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.) Izglītība pēc 12. Klases (ESF, prof. izgl. attīstības aģentūra, 2005.g.)
13. Karjeras izglītības mērķi pamatskolā (ieteikumi skolotajiem un klases audzinātājiem) (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2004.g.)
14. Karjeras iespēju izpēte (metod. palīglīdzeklis skolotājiem un klašu audzinātājiem) 2003 g/ (ir darba lapas)
15. Karjeras attīstības atbalsts / Izglītība, konsultēšana, pakalpojumi. Valsts Izglītības satura centrs
16. Karjeras iespēju izpēte/ metodiskais palīglīdzeklis PIAP aģentūra, 2003
17. Karjeras izglītība 7., 8., 9. klasei. Metodiskie ieteikumi. PIAA, 2006
18. Karjeras izglītība 10.-12. klasei. Metodiskie ieteikumi. PIAA, 2006.
19. Karjeras izglītība skolā/ Pieredze 2009 (2010) Rīga: Valsts Izglītības attīstības aģentūra
20. Korna E.(2011) Karjeras izglītība. Rīga: Raka.
21. Kurš mācību priekšmets man patīk vislabāk? Padomi veiksmīgai karjeras izvēlei. VIAA, Karjeras atbalsta departaments, 2008
22. Mans bērns izvēlas karjeru, VIAA, 2010.

Aplūkojamie tīmekļa resursi, kas saistīti ar karjeras izglītību

- Infografika – *Izvēlies izglītību Latvijā!* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/73183_Izglitiba_LV_VIAA_infografika_v4_3.pdf
- Infografika – *Karjeras atbalsta sistēmas dalīnieki un to lomas. Pedagoga karjeras konsultanta sadarbības partneri.* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/Karjeras_atbasta_sistemas_dalibnieki_un_to_lomas.pdf
- Infografika – *Karjeras orientēšanās karte.* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/VIAA_karjeras_orientesanas_karte.pdf
- Infografika – *Tavs dzīves navigators. Karjeras vadības prasmes.* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/VIAA_karjeras_prasmes.pdf
- Infografika – *Vienlīdzīgas karjeras iespējas sievietēm un vīriešiem.* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/VIAA_infolapa_210x297mm_WEB.pdf
- Infografika – *Kā iepazīt uzņēmumu?* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/Ka_iepazit_uznemumu.pdf
- Spēle – *Iepazīsti profesijas!* Sākumskolas skolēniem. VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/92892_Spele_iepazisiti_profesijas.pdf
- Infografikas – *Mācību priekšmeti ir būtiska profesijas sastāvdaļa.* VIAA. Pieejams:
- tehnoloģiju un zinātņu pamati:
 - https://viaa.gov.lv/library/files/original/eksaktie_prieksmeti_infogr.pdf
 - priekšmetu cikls “Cilvēks un sabiedrība”:
 - https://viaa.gov.lv/library/files/original/sabiedriba_infogr.pdf
 - mākslas priekšmeti: https://viaa.gov.lv/library/files/original/maksla_infogr.pdf
 - valodas: https://viaa.gov.lv/library/files/original/valodas_infogr.pdf
 - Origami kubs – *Veido savu karjeru pats!* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/48455_VIAA_origami_labots_internetam.pdf
 - Lidmašīnas trafarets – *Izpēti izglītības iespējas! Iepazīsti savu profesiju!* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/44368_VIAA_lidmasina_repro_labots_internetam.pdf
 - *Braukt vai nebraukt?* Tiešsaistē pieejami interaktīvi testi un anketas jauniešiem, drukājamas darba lapas pedagoģiem, uzziņas par mācībām, praksi un brīvprātīgo darbu Eiropā. Pieejams:
<http://brauktvainebraukt.lv/home>
 - Infografika – *Ko es zinu par mobilitāti?* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/files/news/727/ko_es_zinu_par_mobilitati_final.pdf
 - Mācību metodiskais līdzeklis – *Karjeras kompass.* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/karjeras_kompass_2016.pdf
 - Infografika – *Tavas attīstības iespējas skolas laikā.* VIAA. Pieejams:
<https://viaa.gov.lv/library/files/original/Prasmes.pdf>
 - Infografika – *Tālākās izglītības ceļi pēc 9. un 12. klases.* VIAA. Pieejams:
https://viaa.gov.lv/library/files/original/Izglitibas_celji_fdp.pdf
 - Infografika – *Kā plānot karjeru?* VIAA. Pieejams:
https://www.viaa.gov.lv/files/news/732/infografika02_kā_planot_karjeru_150x297mm_screen.pdf
 - Infografika – *Kas Tev jāuzzina par sevi, lai veiksmīgi plānotu karjeru?* VIAA. Pieejams:
https://www.viaa.gov.lv/files/news/732/infografika04_kas_tev_jaauzina_150x297mm_screen.pdf

- Infografika – *Kā iepazīt profesijas?* VIAA. Pieejams: https://www.viaa.gov.lv/files/news/732/infografika01_ka_iepazit_profesiju_150x297mm_screen.pdf
- Infografika – *Kā izvēlēties piemērotāko izglītības iestādi?* VIAA. Pieejams: https://www.viaa.gov.lv/files/news/732/infografika03_ka_izveleties_skolu_150x297mm_screen.pdf
- Infografika – *Latvijas izglītības sistēmas shēma.* Pieejams: http://www.niid.lv/sites/default/files/upload/rakst_blds/shemalv_Izglit_sist_aic_2018_corr.png
- Ziņu portāla lsm.lv sadaļa – *Jauniešu nodarbinātība.* Pieejams: <https://www.lsm.lv/temas/jaunieshu-nodarbinatiiba/>
- www.karjerascentrs.lv - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, mācību kursiem, kā arī -
- apraksti par profesijām.
- www.izaugsme.lv - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, mācību kursiem Latvijā, par mācību iespējām ārzemēs, kā arī apraksti par profesijām.
- www.izm.gov.lv - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm.
- www.piaa.gov.lv - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, mācību kursiem un izglītības un darba iespējām ārzemēs.
- www.sf.gov.lv - par studiju un studējošo kreditēšanas jautājumiem. www.nva.lv - par bezdarbnieku profesionālo apmācību.
- www.lak.lv - par amatu apguves iespējām (tostarp cilvēkiem ar nepabeigtu pamatizglītību un cilvēkiem ar garīgiem un fiziskiem veselības traucējumiem) pie amatu meistariem.
- www.niid.lv - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, karjeras izglītības testi. Lapā atrodama informācija par Valsts ieskaitēm un eksāmeniem, par Latvijas izglītības iestādēm. Datubāzē atrodamas profesionālās vidējās izglītības programmas, augstākās izglītības studiju programmas, kā arī augstskolu un koledžu izglītības piedāvājums, arī 7 karjeras izvēles testi. www.iespejas.lv
- www.prakse.lv Sadaļā Studijas alfabēta kārtībā nosauktas studiju programmas, augstskola, studiju veids, ilgums un iegūstamais grāds. Ir pieejams arī meklētājs pēc studiju virziena, izglītības iestādes un tās atrašanās vietas.
- www.uzdevumi.lv Sadaļā "Kur mācīties" iespēja izvēlēties informāciju par visu līmeņu studijām un atbilstošām programmām.
- www.studentam.lv Ar izglītības iestādēm Latvijā un izglītības iespējām ārzemēs var iepazīties sadaļā "Izglītība".
- www.izmpic.gov.lv
 - professionālā izglītība;
 - profesiju standarti.
- www.karjerascentrs.lv

Personāla atlases firmas

- www.careercenteronline.org
 - Virtuālais karjeras centrs (e-konsultēšana, e-apmācība, resursi)
- www.stepfour.com/jobs www.occupationsguide.cz/en
 - Profesiju apraksti angļu valodā
- www.isec.gov.lv
 - kādas vidējās izglītības programmas atbilst konkrētajai studiju programmai;

- kādi centralizētie eksāmeni jākārto;
- par papildus prasībām augstskola informē vismaz piecus mēnešus pirms uzņemšanas sākšanas.
- www.izaugsme.lv
 - pieprasītāko profesiju tops;
 - progresīvās profesijas;
- par darba tirgu;
 - aktualitātes, jauninājumi.
- www.aiknc.lv
 - informācija par augstskolu un koledžu statusu;
 - par augstskolu un koledžu licencēšanu, akreditāciju.
- www.izmpic.lv
 - nodarbinātības apraksts;
 - kvalifikāciju līmenis;
 - apmācības programma.
- info@karjeracentrs.lv Rīgā PKIVA ir informācijas kabinets, kas nodarbojas ar informācijas vākšanu, apkopošanu un sniegšanu. Var rakstīt konkrētus jautājumus par konkrētām mācību iestādēm.
- www.limbazi.lv.

PROGRAMMU IZSTRĀDĀJA: Daiga Rudzīte
Limbažu vidusskola pedagogs karjeras konsultante

APSTIPRINU
Limbažu vidusskolas direktors
ZIEDONIS RUBEZIS
(amats, vārds, uzyārds)

(paraksts) 05.10.1. 2021.
(datums)